

Dalija Tekorienė

**LIETUVIŲ KALBOS
PADALYVIŲ IR PUSDALYVIŲ ATITIKMENYS
ANGLŲ KALBOJE**

UDK 811.172'367(075.8)
Te31

Dalija Tekorienė

LIETUVIŲ KALBOS PADALYVIŲ IR PUSDALYVIŲ ATITIKMENYS ANGLŲ KALBOJE

Knyga leidžiama įgyvendinant projektą „Aukštos kvalifikacijos vertėjų rengimo kokybės gerinimas ir plėtra“. Projektą vykdo Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Vertimo studijų katedra.

© Dalija Tekorienė, 2011
© Vilniaus universitetas, 2011
ISBN 978-9955-786-18-4

TURINYS

PADALYVIO FORMOS IR FUNKCIJOS	5
ESAMOJO LAIKO PADALYVINIŲ KONSTRUKCIJŲ, REIŠKIANČIŲ LAIKO APLINKYBĖ, VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ	7
I. Šalutiniais sakiniais	7
II. Prielinksniniais daiktavardžio junginiais	8
III. Gerundijaus konstrukcijomis	9
IV. Esamojo laiko (Participle I) konstrukcijomis	9
Būtojo laiko padalyvinių konstrukcijų, reiškiančių laiko aplinkybę, vertimas į anglų kalbą	10
I. Šalutiniais sakiniais	10
II. Prielinksninėmis daiktavardžio konstrukcijomis	11
III. Gerundijaus konstrukcijomis su prielinksniais on, after, at arba gerundijumi veiksniu funkcijoje	12
PADALYVINIŲ KONSTRUKCIJŲ, REIŠKIANČIŲ BŪDO APLINKYBĖ, VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ	12
I. Prielinksninėmis daiktavardžio konstrukcijomis su prielinksniais by, by means of, with	12
II. Gerundijumi: teigiamo padalyvio atveju – su prielinksniu by , neigiamo – without	13
PADALYVINIŲ KONSTRUKCIJŲ, REIŠKIANČIŲ PRIEŽASTIES APLINKYBĖ, VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ	13
I. Dalyvinėmis (Participle I) konstrukcijomis	13
II. Šalutiniais priežasties aplinkybės sakiniais	13
III. Prielinksninėmis daiktavardžio konstrukcijomis	14
PADALYVINIŲ SĄLYGOS APLINKYBIŲ VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ	14
I. Šalutiniais sąlygos aplinkybės sakiniais	14
II. Prielinksninėmis daiktavardžio konstrukcijomis	14

GALININKO SU PADALYVIU KONSTRUKCIJOS (SUVESTINIO PAPANILINIO) VERTIMAS	14
LEKSIKALIZUOTŲ PADALYVIŲ VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ	15
PRATIMAI	20
PUSDALYVIO FUNKCIJOS.....	27
PUSDALYVINIŲ ŽODŲIŲ GRUPIŲ VERTIMAS ESAMOJO LAIKO DALYVIO (PARTICIPLE I) KONSTRUKCIJOMIS	29
Pusdalyvio būdamas, -a vertimas į anglų kalbą	31
Neigiamųjų pusdalyvių vertimas į anglų kalbą	31
PUSDALYVINIŲ GRUPIŲ VERTIMAS GERUNDIJAUŠ KONSTRUKCIJOMIS	32
PUSDALYVINIŲ GRUPIŲ VERTIMAS PRIELINKSNINIAIS	
DAIKTAVARDŲIO JUNGINIAIS	32
PUSDALYVINIŲ GRUPIŲ VERTIMAS ŠALUTINIAIS SAKINIAIS	35
PUSDALYVIO VERTIMAS SAVARANKIŠKA ASMENUOJAMĄJA VEIKSMAŽODŲIO FORMA	36
LEKSIKINĖS PUSDALYVIŲ VERTIMO PRIEMONĖS	37
PRATIMAI	39
LIETUVIŲ KALBOS PADALYVINIŲ IR PUSDALYVINIŲ GRUPIŲ GALIMŲ ANGLIŠKŲ ATITIKMENŲ PAVYZDŲIAI	44

PADALYVIO FORMOS IR FUNKCIJOS

Padalyvis yra neasmenuojamoji veiksmažodžio forma, reiškianti veiksmo aplinkybę, kylančią iš pašalinio veikėjo veiksmo.¹ Tokiu būdu, padalyviui būdingi ir veiksmažodžio, irrieveiksmio požymiai, todėl, pavyzdžiui, į anglų ir vokiečių kalbas šis terminas verčiamas *v e r b a l a d v e r b* (arba adverbial participle) ir *das Adverbialpartizip*.

Aušružei auštant, vainiką pyniau, saulelei tekant, ant galvos dėjau.

Dabartinėje lietuvių kalboje vartojamos dvi padalyvio formos: esamojo laiko padalyvis (*einant, rašant, šildant, tekant* ir t. t.) ir būtojo laiko padalyvis (*parėjus, parašius, pašildžius, patekėjus* ir t. t.). Esamojo laiko padalyvis reiškia pašalinio veikėjo (ne sakinio veiksmo) atliekamą veiksmą, kurio metu vyksta arba įvyksta pagrindinio veikėjo (veiksmo) atliekamas veiksmas.

Man beariant, pasibaigė pelai.

Būtojo laiko padalyvis reiškia pašalinio veikėjo veiksmą, kurį jau atlikus, vyksta arba įvyksta pagrindinio sakinio veiksmas.

Vos tik palindus po stogu, sušnarėjo pirmieji lietaus lašai.

Tokiu būdu, pagrindinės padalyvio gramatinės reikšmės yra tokios:

1. šalutinio (ne pagrindinio) veiksmo reiškinys,
2. pašalinio veikėjo atliekamo veiksmo reiškinys,
3. šalutinio veiksmo vienalaikiškumas arba pirmalaikiškumas su pagrindiniu veiksmu.

Padalyviu reiškiamo veiksmo veikėjas negali visiškai sutapti su sakinio veiksmiu¹.

Padalyvio veikėjas gali būti:

1. Konkretus:

a) išreikštas naudininku (*dativus absolutus* konstrukcija).

Lietus, lyg burtininko lazdelei pamojus, nutrūko.

b) numanomas, dažniausiai išreikštas kitoje sakinio dalyje kuriuo nors daiktavardžio ar įvardžio linksniu.

Narutis pririšo arklį kooperatyvo kieme, jausdamas širdyje vis didesnį smalsumą, o drauge ir tą traukos jausmą, kuris jį apimdavo visuomet, pamačius daugumą žmonių darant vieną ir tą patį.

c) grupinis, į kurį įeina ir pagrindinio veiksmo veikėjas:

Vakar, kertant rugius, buvau labai sušilęs.

2. Neapibrėžtas, abstraktus, dažniausiai beasmeniuose sakiniuose.

Tik paskirų brigadininkų iniciatyvos dėka pavyko išvengti didelių nuostolių, sudorojant žiemkenčių derlių.

¹ Dėl netaisyklingos padalyvių vartosenos žr. J. Balčikonis. *Apie pusdalyvio ir padalyvio vartojimą*. – Rakstu krajums, Rīga, 1959; V. Ambrazas. *Dėl pusdalyvių vartosenos*. – Tarybinis mokytojas, 1960 lapkričio 10 d.; V. Ambrazas. *Padalyvių žodžių grupių reikšmės ir vartojimas*. – Kalbos kultūra, 1961, p. 16–20; K. Gaivenis. *Nominatyvinių padalyvių konstrukcijų vartosenos netikslumai*. – Kalbos kultūra, 1963, Nr. 4, p. 33; J. Pikčilingis. *Padalyvinės konstrukcijos ne visur tinka*. – Kalbos kultūra, Nr. 6, 1964; *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*. Vilnius, 1997, p. 378–382.

Sakinyje padalyviai kartu su priklausomaisiais žodžiais dažniausiai reiškia įvairias aplinkybes:

a) laiko

Bemušant namo sienas, paaiškėjo, kad ir skiedrinis stogas visai supuvęs ir net skylėtas.

b) priežasties

Darbui nesisekiant, jis pradeda skubėti.

c) sąlygos

Balai esant, bus ir velnias.

d) būdo

Jie apsistodavo pas turtingiausius gyventojus, kažką ten tarėsi, o paskui šaukė gausingus žemdirbių susirinkimus ir aiškino, kad nebegalima gyventi, susispietus krūvoj, kad reikia skirstytis į vienkiemius ir dirbti kiekvienam savo sklypą, atsitvėrus nuo kitų kapčiais ir atsiskyrus tvoromis.

Labai dažnai įvairių aplinkybių reikšmės yra susipynusios, ir padalyvinės konstrukcijos sakinyje turi sudėtinių aplinkybių reikšmę, pavyzdžiui, laiko ir priežasties (*Draugėj besimalant, visko pasitaikydavo*), laiko ir sąlygos (*Kam nors susibarus, Marijona tuoj įsikiša ir stengiasi sutaikyti*), laiko, sąlygos ir priežasties (*Mokytojas kalbėjo, kad draugėj gyvenant, net elektrą galima atsivesti*).

Rečiau padalyvis yra vartojamas kaip suvestinio papildinio komponentas (*Netrukus jis išgirdo teškant vandenį į priemenės aslį*); optatyvinėse konstrukcijose, kuriose jis vartojamas kaip tariamosios nuosakos sinonimas (*Kad bent greičiau nukeliavus į vietą*); ir kai kuriose konstrukcijose, kur jis pavadoja bendratį (*Geriau būtų palaukus prie laiptų*).

Kai kurie lietuvių kalbos padalyviai ir padalyvinės grupės jau yra leksikalizavęsi ir dartinėje kalboje funkcionuoja kaip:

a) prieveiksmiai: *bematant, bežiūrint, nedelsiant, kaip reikiant.*

b) prielinksniai: *nepaisant, neskaitant, pradedant, baigiant, įskaitant, atsižvelgiant, išskyrus, nekalbant, sprendžiant, žiūrint, palyginus.*

c) dalelytės: *norint, nelyginant.*

d) modaliniai įterpiniai: *kitaip sakant, kitaip tariant, trumpai sakant, tiesą sakant, tiesą pasakius, tarp mūsų šnekant, atvirai kalbant, antra vertus ir kt.*

Anglų kalboje atitinkamos kalbos dalies nėra, todėl lietuvių kalbos padalyvio ir jo konstrukcijų vertimas į anglų kalbą ypač įdomus ir sudėtingas klausimas.

Lietuvių kalbos padalyvinės grupės į anglų kalbą gali būti verčiamos įvairiomis priemonėmis, iš kurių dažniausiai vartojamos šios:

1. šalutiniai įvairių aplinkybių sakiniai,
2. prielinksninės daiktavardžio konstrukcijos,
3. gerundijaus konstrukcijos,
4. esamojo laiko dalyvio (Participle I) konstrukcijos,

5. leksinės priemonės.

Vertimo priemonių pasirinkimą lemia:

1. padalyvio pagrindinės gramatinės reikšmės,
2. padalyvio sintaksinės funkcijos sakinyje,
3. padalyvio leksinės reikšmės,
4. funkcinis teksto stilius, kuriame pavartota verčiamoji padalyvinė konstrukcija.

Padalyvinių konstrukcijų vertimą į anglų kalbą patogiausia nagrinėti pagal jų funkcijas sakinyje.

ESAMOJO LAIKO PADALYVINIŲ KONSTRUKCIJŲ, REIŠKIANČIŲ LAIKO APLINKYBĘ, VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ

I. Padalyvinių konstrukcijų vertimas į anglų kalbą šalutiniais sakiniais. Tokiais atvejais svarbu šalutinio sakinio veiksmu teisingai perteikti padalyvio veikėją, ypač kai padalyvio veikėjas lietuvių kalboje nėra išreikštas naudininku.

Esamojo laiko padalyvinės konstrukcijos, reiškiančios sakinyje laiko aplinkybę, į anglų kalbą gali būti verčiamos:

- 1) **Šalutiniais laiko aplinkybės sakiniais** su jungtuku *while*. Šis vertimo būdas dažniausiai naudojamas grožinėje literatūroje, esant konkrečiam padalyvio veikėjui, kai šalutinio veiksmo procesas, kuriuo metu vyksta pagrindinis veiksmas, yra ypač pabrėžiamas.

Visa tai buvo jau seniai prirengta senelės, dar Antanukui miegant.

She had prepared his breakfast long before, while he was still sleeping.

Bet jis papurtė galvą, užsidegė cigaretę ir, šiai dar bekalbant ir juokaujant, nusviedęs degtuką nuėjo.

But he shook his head, lighted a cigarette and, even while she was still talking and laughing, flicked the match away and walked on.

Staiga jis prisiminė, kaip kartą bežaidžiant Dikis nukrito nuo jo kelių ir išsinarino ranką.

And suddenly he remembered the time when Dicky had fallen off his knee and sprained his wrist while they were playing together.

Kiekvieną sekmadienio rytą, močiutei skalbiant, Etelė garsiai skaitydavo.

Every Sunday morning Ethel would read aloud while Ma did her washing.

- 2) Šalutiniais sakiniais su jungtuku *as*.

Lipant laiptais, ji nusprendė, kad užsivilks baltąją suknelę.

She decided, as she mounted the stairs, that she would put on her white dress.

Šis vertimo būdas gali būti vartojamas, kai padalyvinė konstrukcija reiškia grynąją laiko aplinkybę. Tačiau dažniau šalutiniais sakiniais su jungtuku *as* verčiamos padalyvinės konstrukcijos, kai jos reiškia sudėtinę laiko ir priežasties aplinkybę.

Pakitimas darosi labiau pastebimas, didėjant greičiui. *The change becomes more distinct as the speed increases.*

3) Šalutiniiais sakiniais su jungtuku *when*:

a) kai padalyvis reiškia grynąją laiko aplinkybę.

Kiekvieną kartą atsikvepiant, kažkas šviesaus ir liūdno suspurdėdavo jos krūtinėje. *When she breathed, something light and sad seemed to move in her bosom.*

Visa tai atsiminęs, Antanukas nusigąsta ir pasižada, poterius kalbant, nebesidairyti. *Now, as he recalled that night, Antanukas shuddered and resolved not to look around when he said his prayers.*

b) Kai padalyvinė konstrukcija reiškia sudėtinę laiko ir priežasties aplinkybę.

Jo veidas net pamėlo iš susijaudinimo pasakojo. *He went blue in the face with excitement when he told it.*

c) kai padalyvinė konstrukcija reiškia sudėtinę laiko ir sąlygos arba laiko, sąlygos ir priežasties aplinkybę. Labai dažnai šiuo atveju padalyvio veikėjas yra abstraktus.

Bet iškeliaujant į Aliaską, juos geriausia palikti namuose. *But it's best left at home when you go to Alaska.*

Kalbant su viena moterimi, negalima žiūrėti į kitą. *You should never look at one woman when you are talking to another.*

O laimę turint ir grybauti gera, kalba žmonės. *And when a man has good luck, he can grow rich just by picking mushrooms, or so they say.*

4) Šalutiniiais laiko aplinkybės sakiniais su jungtukais *before, until*. Šitaip verčiamos padalyvinės grupės su prielinksniais *prieš, iki*, reiškiančios šalutinį veiksma, kuriam dar neįvykus, vyksta pagrindinis veiksmas.

Jinai buvo Aleko sužadėtinė, prieš jam prarandant atmintį. *She was Alec's fiancée before he lost his memory.*

Iki atvykstant į Londoną, ji niekada nebuvo mačiusi juodojo tarakono. *Until she came to London, she had never seen a black beetle.*

II. Prielinksniniais daiktavardžio junginiais. Šis vertimo būdas sutinkamas įvairiuose tekstuose, bet ypač būdingas moksliniam stiliui. Pats padalyvis šiuo atveju gali būti perteikiamas anglų kalba trimis būdais:

1) daiktavardžiu (dažniausiai veiksmožodiniu):

Mokslui toliau besivystant, abi šios sąvokos toliau plečiamos ir apibendrinamos. *In the further development of science both of these concepts are extended and generalized.*

Bet, bekovojant dėl tų sprendimų, atsirado naujos ir didesnės problemos.

But in the struggle for these solutions new and deeper problems have been created.

2) Pati bendriausia padalyvio leksinė reikšmė gali būti perteikiama prielinksniu. Toks vertimo būdas priklauso nuo padalyvio leksinės reikšmės ir gali būti vartojamas tik verčiant *dativus absolutus* konstrukciją. Labai dažnai šiuo atveju vartojama daiktavardinė konstrukcija su prielinksniu *with*.

Kadangi stumiančios jėgos turi didėti, didėjant tankumui, tai ...

Since the repulsive forces must increase with the density, ...

Saulės jėgos linijų išsidėstymo tankumas rodo, kaip jėga kinta, kintant atstumui.

The density of the lines of force in space shows how the force varies with the distance.

Ar Lorenzo transformacija teisinga, galima patikrinti, tik esant labai dideliems greičiams.

Only with very great velocities can the validity of the Lorentz transformation be tested.

*Artėjant šienapjūtei ...
Baigiantis dešimtai ...*

*Near haymaking ...
Near ten ...*

3) Pats padalyvis angliškame daiktavardiniame junginyje gali neturėti jokio konkretaus atitikmens, – jo reikšmė anglų kalbos tekste yra savaime suprantama. Šitokiu būdu vertimo procese „išnyksta“ tokios semantikos padalyviai kaip antai: *valgant, geriant, žiūrint, aidint, tariant, skaičiuojant* ir pan.

Štai kas, pasak tarnaitės, atsitiko, vaikams begeriant arbatą.

This, according to the servant girl, was what happened at the children's tea.

Ironiškom katutėm aidint, Koldvelis pastebėjo kelių berniukų pašaipius žvilgsnius.

Above the ironical applause a few boys' smirks glinted toward Caldwell.

Pro mikroskopą žiūrint, jis atrodo lyg daugybė porų, šokančių kalėdiniame baliuje.

Under a microscope it looks like a Christmas ball.

III. Gerundijaus konstrukcijomis

Ypač didelių laimėjimų, įgyvendinant bendrąją žemės ūkio politiką, pasiekė Rytų ir Vidurio Europos šalys.

The East and Central European countries achieved particularly major successes in implementing the Common Agricultural Policy.

Kasant kai kurias šaknis, reikia stovėti pavėjui.

In cutting some roots one must stand to windward.

IV. Esamojo laiko (Participle I) konstrukcijomis

Sėdint vakare prie židinio, pro dūmtraukį būdavo matyti žvaigždės.

Sitting at the fireplace of an evening you could see the stars through the chimney.

... pereinant iš vienos sistemos į kitą.

... when passing from one system to another.

Alpdamas iš skausmo, strėlei brūkšint į plieninius turėklų virbus, jis bėgte nubėgo kelis laiptukus žemyn iki išbetonuotos aikštelės.

In a tumult of pain, the arrow battering the steel balusters, he threw himself down the short flight of steps to the concrete landing.

BŪTOJO LAIKO PADALYVINIŲ KONSTRUKCIJŲ, REIŠKIANČIŲ LAIKO APLINKYBĘ, VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ

Būtojo laiko padalyvinės konstrukcijos, reiškiančios laiko aplinkybę, į anglų kalbą yra verčiamos:

I. Šalutiniiais sakiniais

1) Šalutiniiais sakiniais su jungtuku *when*, kai padalyvio konstrukcijos reiškia gryną laiko aplinkybę arba sudėtinės laiko ir sąlygos, laiko, sąlygos ir priežasties aplinkybes. Būtojo laiko padalyviu išreikšto veiksmo pirmalaikiškumas pagrindinio veiksmo atžvilgiu anglų kalboje reiškiamas šalutinio sakinio veiksmažodžio laikais: jeigu veiksmažodžiai terminatyviniai? – Indefinite grupės laikais, neterminatyvinių veiksmažodžių atveju arba kai šalutinio veiksmo pirmalaikiškumas ypatingai pabrėžiamas – Perfect grupės laikais.

Jam buvo įdomūs ir puodai, ir žarijos, ir raudoni dūmai, kurie siūbterėjo iš krosnies, Elenai pagalius sumetus ir žarijas žarstant.

His curiosity was aroused by the pots and the burning wood and the red smoke, which rose in gusts from the fire when Elena threw in fresh wood and raked the ashes.

Pasirodžius sūnui, tėvas į jį pažvelgė ir nusišypojo.

His father glanced up smiling when he came in.

Rojų, paprastai tylų ir ramų žmogų, išgėrus daugiau kaip aštuonis bokalus, anot Čarlzo, apimdavo dūkas.

Roy, a quiet type normally, seemed to become, as Charles said, almost ungovernable when he had one over the eighth.

2) Šalutiniiais sakiniais su jungtuku *as* verčiamos padalyvinės konstrukcijos, turinčios grynos laiko aplinkybės arba sudėtinės laiko ir priežasties aplinkybės reikšmę, kai šalutinis veiksmas laiko atžvilgiu vyksta beveik kartu su pagrindiniu veiksmu. Dėl to šiuose šalutiniuose sakiniuose vartojami tik Indefinite grupės laikai.

Vos tik man įėjus į parką, atsitiko siaubingas dalykas.

Then something terrible happened just as I got in the park.

Bet, pažvelgus į jį, man kvapą užgniaužė.

But I caught my breath as I looked at it.

3) Šalutiniiais sakiniais su jungtuku *after* verčiamos padalyvinės grynosios laiko aplinkybės, kai laiko tarpas tarp pagrindinio ir šalutinio veiksmy yra šiek tiek ilgesnis, ir šalutinio veiksmo pirmalaikiškumas ypatingai pabrėžiamas.

Pagalvosiu apie tai, puotai pasibaigus.

I'll remember it again after the party's over.

² Terminatyviniai veiksmažodžiai reiškia veiksmą, kuris yra pasiekęs savo tikslą arba tam tikrą ribą ir negali tęstis arba būti tęsiamas toliau, pavyzdžiui, *sit down (atsisėsti), persuade (itikinti), come (ateiti)* ir pan.

Pasakius, kad turiu su kažkuo pasimatyti, man neliko nieko kito kaip tik išnykti. *After I'd told her I had to meet somebody, I didn't have any choice except to leave.*

4) Šalutiniai sakiniai su jungtukais *before, till, until* verčiamos neigiamos būtojo laiko padalyvinės konstrukcijos.

Ji padėjo ragelį, man nespėjus atsakyti. *She hung up before I had the chance to answer.*

Tai ką, nejaugi aš turėjau išeiti iš teatro, vadinimui dar nepasibaigus? *I couldn't leave the show until it was finished, could I?*

5) Šalutiniai laiko aplinkybės sakiniai su jungtukais *since, now that*, etc.

Apskritai, Eliui mirus, mamos sveikata smarkiai sušlubavo. *She hasn't felt too healthy since my brother Allie died.*

Bet dabar, susipažinus su finansų maklerio verslu iš vidaus, šis verslas jo nebeviliojo. *But now that he saw the inside of the brokerage business, he was not so sure that he wanted to stay in it.*

II. Prielinksninėmis daiktavardžio konstrukcijomis

Šiose konstrukcijose patį būtojo laiko padalyvį gali atitikti daiktavardis, prielinksnis arbarieveksmis, arba padalyvis angliškame daiktavardiniame junginyje gali neturėti jokio atskiru žodžiu išreikšto atitiktens. Veiksmo pirmalaikiškumo reikšmė perteikiama prielinksniais *after, on, upon, since* arba suprantama iš viso konteksto.

1. Padalyvis perteikiamas daiktavardžiu

Svarbu apsispręsti vienos kurios jų naudai, atidžiai išnagrinėjus kiekvienos jų gerąsias savybes ir ydas. *It is important to decide in favour of one of them after a careful consideration of the faults and merits of each.*

Porina apie laumes, kurios pirtyse gyvena, pabaliuose vakarais, saulei nusileidus, audeklus velėja. *He told them about the fairies living in the farmer's bathhouses who after sunset washed their linen cloth at the edge of the marshes.*

2. Padalyvis perteikiamas prielinksniu

pasibaigus pertraukai *after a pause/ a break*
praėjus kuriam laikui *after some time*
praslinkus penkeriems metams *five years later, /after/, in five years*
įpusėjus *half-way*

3. Padalyvis nėra išreikštas atskiru žodžiu: jo reikšmė aiški iš konteksto

Jo komercinė širdis suliepsnojo pykčiu, išgirdus tokią žinią. *His commercial choler rose at the report.*

Atėjus paskutiniam šių obligacijų išpirkimo terminui, dažniausiai jų išpirkimą nulemdavo protekcijos.

Pasijuoksite judu, kai teks jums aname pasauly, įsikandus silkes dantyse, prašinėti Kušliu, kad jas nuo jūsų atgal priimtų.

In the final payment of most of them favouritism ruled.

You both will get a chance to laugh in the next world when with herrings between your teeth you will beg Kushlius to take them back.

4. Būtojo laiko padalyvi, kurio veikėjas yra abstraktus, verčiant daiktavardžiu (taip pat gerundijumi), pastarasis dažnai tampa viso sakinio veiksmu.

Jei pasitaikytų, kad strypai susiglaudę, tai palietus pirštu metalinį stiebą, jie prisilietų vienas prie kito.

Žvilgtelėjus į punktyrinius vektorius dviejose pastaruosiuose paveikslėliuose, tai iš karto visiškai paaiškėja.

If by chance the rods do not contact, a touch of the finger on the metal stand will bring them together.

A glance at the dotted vectors of the last two drawings shows this point clearly.

III. Gerundijaus konstrukcijomis su prielinksniais on, after, at arba gerundijumi veiksmio funkcijoje

Saulės šviesa balta. Praėjus jai pro prizmę, pasirodo visos spalvos.

Jo nustebimas, radus klasėje direktorių, buvo akivaizdus.

Mes be niekur nieko matome, dėl ko, perpjovus magnetą, atsiranda du nauji poliai.

The light of the sun is white. After passing through a prism it shows all the colours.

His surprise at finding the supervising principal in the classroom was evident.

We see immediately why cutting a magnet causes two new poles to appear on the new ends.

PADALYVINIŲ KONSTRUKCIJŲ, REIŠKIANČIŲ BŪDO APLINKYBĘ, VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ

Būdo aplinkybės, reiškiamos padalyvinėmis konstrukcijomis, dažniausiai atsako į klausimą „kuriuo būdu (metodu) atliekamas veiksmas arba pasiekiamas tariniu išreikšto veiksmo rezultatas“. Tokios padalyvinės grupės dažniausiai verčiamos dviejų tipų konstrukcijomis:

I. Prielinksninėmis daiktavardžio konstrukcijomis su prielinksniais by, by means of, with

Dujas galima suskystinti, mažinant jų temperatūrą.

Beieškant atsakymo į šiuos klausimus, prieita naujų fizikos idėjų.

A gas can be liquefied by means of a decrease of temperature.

By the search for an answer to these questions new ideas have been introduced into physics.

Nėra jokios vilties nuosekliai aprašyti šviesos reiškinius, pasirinkus tikrai vieną kurią iš tų dviejų galimų teorijų.

There seems no likelihood of forming a consistent description of the phenomena of light by a choice of only one or two possible theories.

Kaip ir laiko aplinkybės atveju, padalyvinę būdo aplinkybę verčiant daiktavardine grupe, padalyvis gali neturėti konkretaus atitikmens anglų kalboje, bet jo reikšmė yra aiški iš konteksto.

Bet ar galima aprašyti visus fizinius reiškinius, pasinaudojant vien tik tos rūšies jėgomis?

But is it possible to describe all physical phenomena by forces of this kind alone?

Įvairius socialinius uždavinius kiekvienoje šalyje lengviau išspręsti, teikiant savitarpio pagalbą ir paramą.

Various social tasks are easier to solve in each country with mutual help and support.

II. Gerundijumi: teigiamo padalyvio atveju – su prielinksniu by, neigiamo – without

Pažanga žemės ūkyje įmanoma, tik griežtai ir nuosekliai vadovaujantis ES bendros žemės ūkio politikos principais.

Progress in agriculture is possible by being strictly and consistently guided by the general principles of the EU Common Agricultural Policy.

Bet vis dėlto sunku buvo sulaikyti ašaras, i eiti i kambario, nieko nepasakius.

But all the same you had to cry, and she couldn't go out of the room without saying something to him.

PADALYVINIŲ KONSTRUKCIJŲ, REIŠKIANČIŲ PRIEŽASTIES APLINKYBĘ, VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ

Šios padalyvinės grupės į anglų kalbą dažniausiai verčiamos:

I. Dalyvinėmis (Participle I) konstrukcijomis

Praeitą naktį buvau blogai miegojęs ir, sočiai pavalgijus, pradėjo imti malonus snaudulys.

I hadn't slept well the night before and, having eaten a heavy lunch, was agreeably drowsy.

Man vos liežuvis nenudilo, įtikinėjant ją, jog

I had a hulluva time convincing her that...

...

II. Šalutiniais priežasties aplinkybės sakiniais

Žinoma, turint tokią išvaizdą, balsas nieko negadina.

She got away with it because she was extremely good-looking.

III. Prielinksninémis daiktavardžio konstrukcijomis

Mamai pasiūlius, buvau į tuos kursus įstojus. At my mother's suggestion I once enrolled.

Bepigu jai būti mielai ir maloniai, turint tokį turtingą ir dievinantį tėtųšį. Who wouldn't be, with a rich and adoring papa?

PADALYVINIŲ SĄLYGOS APLINKYBIŲ VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ

Padalyvinės sąlygos aplinkybės į anglų kalbą verčiamos:

I. Šalutiniais sąlygos aplinkybės sakiniais

Tačiau man atrodo, kad kartą pasirinkus tam tikrą kelią, nepaprastai sunku iš jo pasukti. But I can't help feeling that once one has chosen a certain track there's a remarkably little opportunity of changing it.

Princesė atėjo pas mane, ji taip arti, kad išdrįsus galima ją net ranka paliesti. The princess has come to me close enough for me to touch her if I dared.

II. Prielinksninémis daiktavardžio konstrukcijomis

Laikantis tos paprastos teorijos, visi čia minėtieji faktai atrodo suprantami. In the light of this simple theory all the facts mentioned here seem comprehensible.

Jis reiškia, kad molekulių skaičius duotame tūryje, esant tam tikrai temperatūrai ir tam tikram slėgimui, yra toks dalykas, kuris... It means that the number of molecules in a given volume at a certain temperature and pressure, is something, which...

GALININKO SU PADALYVIU KONSTRUKCIJOS (SUVESTINIO PAPILDINIO) VERTIMAS

I. Savo struktūra lietuvių kalbos galininkas su padalyviu atitinka anglų kalbos konstrukcijas *Accusative with the Infinitive* ir *Accusative with the Gerund*. Todėl dažniausiai galininkas su padalyviu ir yra verčiamas šiomis konstrukcijomis.

Ji matė jį praeinant pro langą. He saw the man pass the window.
Ir mis Moss girdi save sakant: And Miss Moss heard herself saying:

II. Pasitaiko atveju, kai lietuvių kalbos galininko su padalyviu konstrukciją anglų kalboje atitinka vien daiktavardis, o padalyvio leksinė reikšmė aiški iš konteksto.

Ten jis visada laukdavo ateinant mis Bredli. There he was always waiting for Miss Bradley.

Sunkvežimio kabinoje jis pamatė kažką sėdint. He noticed someone in the lorry cab.

III. Galininko su padalyviu konstrukciją anglų kalboje gali atitikti taip pat ir šalutinis papildinio sakinytis, ypač tais atvejais, kai ši konstrukcija yra vartojama po veiksmažodžių, po kurių anglų kalboje suvestinis papildinys nėra vartojamas.

Aš tvirtindavau, kad dėl visko kalti Juelai, bet Džemis, kuris buvo vyresnis už mane ketveriais metais, sakė viską prasidėjus kur kas anksčiau.

I maintained that the Ewells had started it all, but Jem, who was four years my senior, said it started long before that.

IV. Lietuvių kalbos galininką su papildiniu taip pat gali atitikti šitokios struktūros junginys: N_1 of N_2 , kur N_1 (pirmasis daiktavardis) atitinka padalyvį, o N_2 (antrasis daiktavardis) – lietuvių kalbos daiktavardį galininko linksnyje.

Kinetinėje materijos teorijoje mes matome įsikūnijant bendrą filosofijos programą.

In the kinetic theory of matter we see the realization of the general philosophical program.

Nuostabiausia tai, kad kinetinė teorija ne tik išpranašauja esant tokį universalų skaičių, bet ir leidžia mums jį surasti.

It is most astonishing that the kinetic theory not only predicts the existence of such a universal number, but also enables us to determine it.

Aparatas parodo bangas esant ne tiktai už kelių metrų, bet ir už tūkstančių mylių nuo jo šaltinio.

This apparatus detects the presence of waves thousands of miles from their sources instead of only a few yards.

LEKSIKALIZUOTŲ PADALYVIŲ VERTIMAS Į ANGLŲ KALBĄ

Kai kurie padalyviai netenka veiksmo reikšmės, praranda veiksmažodines ypatybes ir prieveiksmėja. Tokie prieveiksmiai, turį padalyvio formą, į anglų kalbą verčiami taip pat dažniausiai prieveiksmiais.

Bematant – instantly, immediately, soon, in an instant

Jaunatviškai kvailas, bet malonus kaip išdykusių kačiukų žaismas flirtas bematant nutrūko.

The atmosphere of flirtation as young and silly as kittens was instantly dispelled.

Nedelsiant – immediately

Jis pareikalavo, kad šitie santykiai nedelsiant būtų nutraukti.

He demanded that the relationship would be immediately terminated.

Kaip reikiant – really, very well, properly

Ji taip ir neatsigavo kaip reikiant po ligos.

She has never really recovered from her illness.

Žinokite, vaikine, kad žmogus esąs tokioje padėtyje kaip aš, negali kaip reikiant pažinti žmogaus, užimančio jūsų padėtį.

Uždaryk duris kaip reikiant.

Neilgai trukus - in a little while

Neilgai trukus grįšiu.

The point is, lad, that a man in my position can't get to know a man in your position very well.

Close the door properly.

I'll be back in a little while.

Kai kurios padalyvinės formos savo reikšme ir vartoseną panašios į prielinksnius. Anglų kalboje jos turi pastovius prielinksnius atitikmenis.

Atsižvelgiant į – owing to, considering

Mes visi klausėmės jo kaip kokio karališkios šeimos nario, kuris maloningai teikiasi paaiškinti, kad atsižvelgiant į kitus įsipareigojimus, jis, deja, negalės atidaryti mugės.

Aštuoni procentai esą per mažą, atsižvelgiant į pinigų paklausą.

We were all listening to him as if he were Royalty explaining graciously that it was impossible, owing to other engagements, to open the fair.

Eight per cent was a small rate considering its need.

Įskaitant – including, right down to, with, included

Čia jis juda laisvai, pasklisdamas po visą metalą, įskaitant ir aukso lapelius.

Viską, ką galima išblizginti, įskaitant strypus, prilaikančius kilimą ant laiptų, spindėte spindėjo.

Įskaitant cigaretes ir visa kita, sąskaitą gavau trylikos dolerių.

Kaina 2,75 doleriai, įskaitant persiuntimą.

Here it moves freely, spreading over the whole metal including the gold leaves.

Everything that could be polished, right down to the stair rods, gave off a bright glow.

With the cigarettes and all the check came to thirteen dollars.

Price 2.75, postage included.

Išskyrus – except, except for, save, all but, everything but, with the exception of

Tai reiškia, kad mes judiname visus vieno kristalo taškus, išskyrus tuos, kurie guli ašyje.

Išskyrus akis, jis visas toks ramus.

Visos deivės, išskyrus Dianą, vilkėdavo tokius laisvus, krintančius apdarus.

Visi, išskyrus Verą, išėjo.

This means that we displace all the points of the one crystal except those on the axis.

He is so quiet, except for his eyes.

All the goddesses save Diana wore a loose flowing robe.

All but Vera went out.

Nepaisant – in spite of, even though, for all

Bet mes aiškiai suprantame, kad nepaisant visų perskaitytų ir išnagrinėtų tomų, mes dar toli nuo galutinio sprendimo.

But we realize that in spite of all the volumes read and understood we are still far from a complete solution.

Nepaisant vėlaus meto, žmonių Ernio klube buvo prisigrūdę sausakimšai.

Even though it was so late, old Ernie's was jam-packed.

Mano tėvas, nepaisant visų sielvartų, gyveno tokio juoko atmosferoje.

My father for all his mourning moved in the atmosphere of such laughter.

Palyginus su – compared to, in comparison with, by, in relation to

Panašiai ir judančio laikrodžio ritmas sulėtėja, palyginus su laikrodžiais, pro kuriuos jis praeina išilgai strypo.

Similarly the rhythm of a moving clock is slowed down compared to the clocks it passes along the road.

Jos bangos ilgis yra labai mažas, palyginti su eksperimentuose naudojamų paprastų kliūčių didumu.

Its wavelength is very small in comparison with the size of ordinary obstacles.

Tačiau tai buvo niekis, palyginti su tuo smūgiu, kuris trenkė į kojas, tartum elektros srovė.

But it was reduced to nothing by the crash that pulled at his legs like an electric shock.

Pradedant... baigiant – from ... to, beginning with, running from ...to

Viskas, pradedant sidabrinėmis cigarečių dėžutėmis ir baigiant inkrustuotomis peleninėmis, buvo nauja.

Everything from the silver cigarette-boxes to the inlaid ash trays was new.

Tiesiog visi produktai, pradedant sviestu, tirpte tirpsta ir teka upeliais nuo stačios kalvos į jūrą.

Simply everything is running down the steep cliffs into the sea, beginning with the butter.

Kategorijos, žinoma, atitiko vyro ar sužadėtinio pajamas: pradedant pirmąja, į kurią pateko milijonieriai, – ligi dvilyktsios kategorijos, – tų, kurių pajamos vos siekia 350 dolerių.

The grades corresponded, naturally, with the income of husband or fiancé, running from One for millionaires, to Twelve for those under 350 dollars.

Sprendžiant iš – judging from, from, to judge from

Sprendžiant iš pėdsakų, Baubas maždaug pusseptintos pėdos ūgio.

Boo was about six-and-a-half feet tall, judging from his tracks.

Aš, sprendžiant iš patenkintos Brauno išvaizdos, į viską atsakinėjau „taip“ visiškai įtikinamai.

I said yes to everything quite convincingly, to judge from Brown's satisfied expression.

Sprendžiant iš jūsų pasakojimo, gero nėra ko laukti.

It doesn't sound good, from how you describe it.

Sprendžiant iš visko – to all appearance; as far as one can tell

Sprendžiant iš pažiūros – by the look of it

Žiūrint (prasme „priklausomai nuo to, kaip“) – according to

Jis pasiduoda jėgos poveikiui lengviau arba ne taip lengvai, žiūrint, kokia jo inertinė masė. It yields more or less easily according to its inertial mass.

Jėga arba padidina, arba sumažina greitį, žiūrint, kaip ji veikia. The force increases or decreases the velocity according to whether it acts in the direction of motion or in the opposite direction.

Kai kurios padalyvinės formos savo reikšme ir vartoseną panašios į dalelytes.

Nelyginant – like

Žvarbus oras buvo persunktas mentolo kvaipo, nelyginant mėnulio garų. Menthol like a vaporized moon suffused the icy air.

norint – verčiamas bendratimi su dalelyte to, in order to, rečiau – šalutiniais sąlygos sąkiniais.

Iš to vaizdo, nupiešto kinetinės teorijos, aišku, kad, norint nulaikyti stūmoklį toje žemesnėje padėtyje, reikia didesnio krūvio. It is clear from this picture presented by the kinetic theory that to keep the piston in this lower position more weight is required.

Norint pakeisti tokio kūno padėtį, reikia jį koku nors būdu paveikti. To change the position of such a body it is necessary to exert some influence upon it.

Norint suprasti, kodėl... In order to understand the motive for...

Kai kurios padalyvinės žodžių grupės sakinyje yra vartojamos kaip įterptiniai žodžiai. Anglų kalboje jos taip pat paprastai turi pastovius atitikmenis:

kitaip sakant, kitaip tariant that is, in other words, I mean

tiksčiau/ teisingiau/tikriau sakant more exactly, more precisely, to be exact, in fact, as a matter of fact, or rather

trumpiau sakant briefly speaking, more briefly, briefly, in short

taip sakant so to speak, as it were, as you might say

teisybę/ tiesą sakant/ pasakius really, if you want to know the truth, to tell you the truth; well, for that matter, the truth is that, true, truly

kaip jums pasakius well, not exactly

<i>tarpmūsų šnekant</i>	<i>between you and me, between ourselves</i>
<i>kitaip sakant</i>	<i>in other words</i>
<i>atvirai kalbant</i>	<i>to be quite sincere, to be (perfectly) frank, frankly</i>
<i>apskritai sakant (kalbant, imant)</i>	<i>in general, generally</i>
<i>viena vertus</i>	<i>on the one hand</i>
<i>antra/kita vertus</i>	<i>on the other hand, yet again, after all.</i>

PRATIMAI

1. Išnagrinėkite ir paaiškinkite padalyvinių konstrukcijų vertimą šalutiniais sakiniais žemiau pateiktuose sakiniuose. Atkreipkite dėmesį į padalyvio veikėją ir anglų kalbos šalutinių sakinių veiksnį.

Pakitimas darosi labiau pastebimas, didėjant greičiui. *The change becomes more distinct as the speed increases.*

Paskui, plokštelę toliau besukant, ji vėl pasirodo. *It reappears as the rotation continues.*

Mes matėme, kad jo greitis didėja bekrįtant. *We have seen that its velocity increases as it falls.*

Praeinant jiems pro bilietų kontrolierių, ji lengvai įsikibo jam į parankę. *She put her hand lightly on his arm as they passed the ticket controller.*

Ji padėjo ragelį, man nespėjus atsakyti. *She hung up before I had the chance to answer.*

Aš važiuosiu tiesiai namo, noriu užsidėti skrybėlaitę, prieš einant priešpiečių. *I shall go straight home and put my hat on before I come out to lunch.*

Jiems išvykus į vestuvinę kelionę, Georgas ėmėsi pertvarkymo. *So while they were gone on their honeymoon, George began redecoration.*

Mergina dainuodavo, tikrai jam girdint. *The girl sang only when he was there.*

Rusijos gamtiniai ištekliai, pradėjus juos eksploatuoti plačiu mastu, nepaprastai daug prisidėjo prie šios valstybės stiprinimo. *Russian natural resources, since they began to be developed on a large scale, have added immeasurably to the strength of the country.*

2. Išverskite padalyvines konstrukcijas šalutiniais sakiniais.

1. Šūktelk dar kartą jai prieš išeinant.
2. Bet jai kalbant, aš visą laiką stebėjau ją veidrodyje.
3. Seneliui išėjus, vaikai žaisdavo jo kambaryje slėpynių.
4. Užvožiant dangtelį, jai pasirodė, kad kažkas pravirko.
5. Man buvo čia nejauku, lyg per klaidą patekus ne į tą kambarį.
6. Jis pasigailės, dar kelionei nepasibaigus.
7. Pagalvosiu apie tai, puotai pasibaigus.
8. Vykstant karui ir paaiškėjus, kad jis tęsis ne keletą dienų, tėvui pasitaikė pirmoji proga dideliame užsakymui gauti.
9. Duris atidarant, suskambėdavo skambutis, uždarant – taip pat.
10. Netgi nedarbui pasibaigus, mieste vis dar buvo jaučiama skurdo ir netikrumo atmosfera.

11. Bet pažvelgus į jį, man kvapą užgniaužė.
12. Dabar, karui pasibaigus, kiekvienas galėjo nusipirkti naują automobilį už karo metu uždirbtus pinigus.
13. Vos išėjus į gatvę, kažkas palietė mano petį.

3. Išnagrinėkite ir paaiškinkite padalyvinių grupių vertimą daiktavardiniais junginiais.

Pagalvojus apie ašaras, močiutei pasirodė, kad mažasis Jonukas vėl suspurdėjo ant jos kelių.

At the thought of crying it was as if Johnnie leapt in his Granma's arms.

Žvilgtelėjus į punktyrinius vektorius dviejuose pastaruosiuose paveikslėliuose, tai iš karto visiškai paaiškėja.

A glance at the broken vectors of the last two drawings shows this point clearly.

Jau vien jo vardą išgirdus, mane imdavo pykinti ir pradėdavo svaigti galva.

The very mention of his name made me sick and giddy.

Smarkiai išaugus pastaruojų metu nelaimingų atsitikimų skaičiui Lamanše, padidėjo tikimybė, kad tokį krovinį vežantį laivą anksčiau ar vėliau ištiks nelaimė.

With the recent alarming rise in the number of accidents in the Channel, the chances that sooner or later a ship carrying such a cargo will meet with a disaster have increased.

Be to, stočiai skriejant Žemės – Marso trasa, bus tiriamos Saulės plazmos, kosminių spindulių ir radiacijos charakteristikos.

Study is also to be made of the characteristics of solar plasma, cosmic rays and radiation during the station's flight over the route Earth–Mars.

Bet gotų periodas Rusijoje, kuris tęsėsi, kaip manoma, nuo 2000 metų pr. m. iki 370 m. e., baigėsi labai staigiai, iš Azijos pasirodžius naujiems įsiveržėjams, hunams.

But the Gothic period in Russia, dated usually between 2000 B.C and A.D. 370, ended abruptly with the appearance of new intruders from Asia, the Huns.

Kompresorius veikia, vienam siurblio vožtuvui esant atviram.

The compressor operates with one suction valve open.

Paveikus reikalinga temperatūra, pavyzdžiai buvo kaitinami krosnyje iki 400 °F.

Subsequent to exposure at the required temperature, the specimens were baked at 400 °F.

Tik ilgą laiką stebint, galima surinkti norimus duomenis.

These data can be obtained through long-term observation.

Nutrūkus elektros srovei, vožtuvas tuoj pat užsidaro.

On interruption of the electric current the valve closes instantly.

4. Pabrauktuosius daiktavardinius junginius išverskite į lietuvių kalbą padalyvinėmis konstrukcijomis.

1. It may be noted that, if we use term 'borrowing' here to refer, not only to words which have been taken directly from the classical languages, but also to words which have been created in recent times by the deliberate combination of parts of Greek and Latin words, then we must say that most modern scientific terms have been indirectly borrowed from Greek and Latin.
2. On this assumption, occurrences of 'd' could be explained by the following 'law': the voiceless 'aspirated' resulting from 'Grimm's law' were preserved if the preceding syllable bore the accent, but otherwise were voiced.
3. With the increased attention that was devoted to the historical and pre-historical development of the classical and vernacular languages of Europe in the course of the nineteenth century, it came to be realised that 'analogy' was a major factor in the development of languages at all periods and could not be attributed merely to periods of decline and corruption.
4. The truth is that every language so far studied, no matter how 'backward' or 'uncivilized' the people speaking it, has proved on investigation to be complex and highly developed system of communication.
5. Each state of the language can, and should, be described in its own terms without reference to what it has developed from or what it is likely to develop into.
6. The reader may well have observed that the key terms 'system' and 'relation' have already been used in the discussion of de Saussure's distinction of the synchronic and diachronic.
7. De Saussure himself conceived of the substance of meaning as kind of nebulous and undifferentiated conceptual medium out of which meanings are formed in particular languages by the conventional association of a certain complex of sounds with a certain part of the conceptual medium.
8. But with the invention of writing an alternative and more durable medium was made available for 'encoding' language.
9. Certain important principles may now be introduced on the basis of the distinction between form and substance.
10. And such theories have been put to eminently practical purposes in the development of more efficient means of teaching languages, in the construction of better systems of telecommunications and in the design of systems for the analysis of languages by computer.
11. Close inspections would reveal that each globule consists of from 100,000 to a million stars, most of which are of low luminosity.
12. The true followers of the classical and scholastic grammarians are not those who seek to preserve intact the whole framework of classical grammar, but rather those who carry out free and critical inquiry into the role and nature of language within the context of present day scientific thinking, and with the more extensive knowledge of languages and cultures that is now available.
13. She did not want to lose the sense of repose that closed eyes gave.
14. If his knee still touched the floor at 'ten' he was considered 'down' and also 'out'.

15. Examination of the position of one suspended particle, say every thirty seconds, reveals the fantastic form of its path.
16. Brain tumours that were clinically highly suspected in 31 patients remained histologically unverified at the termination of the study.
17. In the absence of interfering mountain ranges, icy winds from Artic Ocean sweep across European Russia to the Black Sea.

5. Padalyvines konstrukcijas išverskite į anglų kalbą daiktavardiniais junginiais.

1. Tarkime, kad jų temperatūra pakeista vienodai, bet skirtingais metodais: vienu atveju, sakysim, trintimi, kitu – priliečiant prie radiatoriaus.
2. Matematika duoda mums trumpesnį kelią ir leidžia tiksliai aprašyti judesį, išliejant kur kas mažiau rašalo.
3. Pirmam veiksmui pasibaigus, mes išėjome parūkyti.
4. Jeigu pasitaikytų, kad strypai nesusiglaudę, tai, palietus pirštu metalinį stovą, jie prisišlies vienas prie kito.
5. Išgėrus puoduką arbatos ir apsisprendus aplankyti Ernestą, jai pasidarė lengviau.
6. Atrodo, būtų išmintinga apsispręsti vienos kurios nors teorijos naudai, atidžiai išnagrinėjus kiekvienos jų gerąsias savybes ir ydas.
7. Tokioms mintims užplūdus, ne stebuklas ir apsiaverkti.
8. Tariant mintyse šiuos paskutinius žodžius, jai dingtelėjo į galvą kažkas keista, beveik baisaus.
9. Bet nėra jokios abejonės, kad, toliau betiriant optinius ir, gal būt, kitus reiškinius, paaiškės ir jo struktūra.
10. Mokslui toliau besivystant, abi šios sąvokos plečiamos ir apibendrinamos.
11. Potencinė energija didėja kūnui kylant, tuo tarpu kinetinė energija darosi didesnė, didėjant greičiui.
12. Bet bekojant dėl tų sprendimų, atsirado naujos ir didesnės problemos.
13. Mes jau pasiruošę tiek, kad galėtume konstatuoti pirmą rimtą sunkumą, iškilusį, taikant mūsų bendrąjį filosofinį požiūrį.
14. Padėtis dar labiau pablogėjo, pagausėjęs infekcijų skaičiui, kurias sukelia antibiotikams atsparūs stafilokokai.
15. Kam gi mokytis, jeigu taip lengva gauti gerą pažymį ir nedirbant.
16. Labai dažnai ilgą paragrafą galima suskaldyti į du ar daugiau mažesnių paragrafų, nepažeidžiant jo vieningumo.
17. Kaip rodo diagrama, esant dabartiniams naudojimo tempams, Jungtinių Valstijų naftos išteklių pakaks vos dešimčiai metų.
18. 16-oji Lietuviškoji Divizija išvadavo Šiaulius 1944 metų rugsėjo mėnesį, spalio mėnesį ji padėjo išlaisvinti Žemaitiją, o 1945 metų sausio mėnesį dalyvavo išvaduojant Klaipėdą.
19. Rašiniui geriausia pasirinkti aktualias temas: panagrinėti aktualias naujas idėjas, aptarti pastarojo laikotarpio įvykius arba įsigilinti į kokią nors senesnę, jau plačiai priimtą mintį, ypač pabrėžiant jos ryšį su dabartimi.

20. Padedant kaimyninėms valstybėms, sugriautieji fabrikai buvo greitai atstatyti.
21. Mokesčių sistema buvo patobulinta, valdant Edvardui III.
22. Trūkstant tokios aparatūros, labai svarbu turėti ligonio kraujo tyrimą.
23. Sukūrus raketinius laivus, pasidarė įmanoma nuskristi už atmosferos ribų net į kitas planetas.
24. Specialiam pasauliniam komitetui prašant, oro pranešimai iš meteorologinių stočių Antarktidoje visus metus buvo transliuojami per radiją.
25. Mokytojai padedant, mokiniai pagamino daugiau kaip 300 skaidrių.

6. Išnagrinėkite ir paaiškinkite padalyvinių grupių vertimą dalyvinėmis ir gerundijaus konstrukcijomis.

1. Tas skirtumas pasidaro suprantamas, išnagrinėjus labai paprastą eksperimentą. *An understanding of this distinction can be gained by considering a very simple experiment.*
2. Šiandien, aplankius Ermitažo arba Maskvos istorinio muziejaus sales, nesunkiai galima įvertinti senovės graikų-iraniečių kultūros šlovę pietinėje Rusijoje. *Today one can readily appreciate the glory of the ancient Greco-Iranian culture in southern Russia after visiting the appropriate rooms of the Hermitage or of the historical museum in Moscow.*
3. Tuos pačius duomenis galima gauti įvairiais būdais, remiantis visiškai skirtingomis prielaidomis. *The same data can be obtained in different ways, starting from quite different clues.*
4. Toks laikrodīs užvedamas, pakeliant du svarsčius ir tuo suteikiant sistemai potencialės energijos. *The winding of such a clock consists in elevating two weights, thereby adding potential energy to the system.*

7. Išnagrinėkite gerundijaus ir dalyvines konstrukcijas šiuose sakiniuose ir išverskite juos į lietuvių kalbą, vartodami padalyvines grupes.

1. Knowing the surface temperature of stars in a given cluster and their relative brightness, one can plot the distribution of cluster stars in a two-coordinate scheme known as Herzprung-Russel, or H—R diagram. The horizontal axis in an H-R diagram represents surface temperature; the vertical axis represents luminosity. After plotting a few thousand stars one sees that the great majority fall in a simple linear pattern that rather resembles the head and beak of a bird.
2. The distinction is sometimes drawn by opposing “historical” to “descriptive”.
3. And yet one comes to realize, in learning a foreign language, that there are distinctions of meaning made in one language that are not made in another.
4. Before discussing the distinction of substance and form with respect to the expression-plane of language, it might be helpful to return briefly to de Saussure’s analogy of the chess-game.

5. Rural population problems can be solved by concentrating on the villages and by encouraging and utilizing fundamental changes in living patterns.
6. These tools are extremely difficult to use when soldering transistors, which may be damaged by excessive heat.
7. The heads of the three world powers made important provisions for the time when peace would be made. These included among others the determination of the Polish eastern frontier, which was to follow roughly the Curzon Line, Poland being granted compensation in the West.
8. In long term planning of industry's production for markets of different types and age groups, in forming defence, transport and regional development policies, and in many other areas of our national life, study of likely future population trends has also an important part to play.
9. Mixing children from low socio-economic and middle-income families in the same pre-kindergarten classes would provide a special stimulus for the disadvantaged children to improve their language and cognitive skills.

8. Padalyvines grupes išverskite į anglų kalbą gerundijaus arba dalyvinėmis konstrukcijomis.

1. Mašinos teigiamybės sunku nusakyti, nevarojant reklamų kalbos.
2. Matėme, kad potencialų skirtumą tarp dviejų laidininkų galima greitai panaikinti, sujungiant tuos laidininkus viela.
3. Turint galvoje dabartinį susidomėjimą fizika, reikia stebėtis mažu skaičiumi vaikiškų knygų, rašančių apie fizikos mokslus.
4. Jeigu stūmoklis iš pradžių rymo tam tikroje padėtyje, tai jį galima nuleisti žemyn, pridėdam krūvio.
5. Kabinos oras gali būti nuolatos atnaujinamas, teikiant šviežią deguonį ir šalinant anglies dvideginį, kurį kosmonautas iškvėpia.
6. Kalbant apie žydų naikinimą Lietuvoje karo metu, reikia pažymėti, kad lietuviški-ji nacių sėbrai ir žmogžudžiai sudarė tik nedidelę lietuvių tautos dalelę. Didžioji dauguma Lietuvos žmonių priešinosi ir kovojo prieš fašistus, rizikuodami gyvybe, gelbėjo ir padėjo nekaltoms jų aukoms.
7. Neseniai vienas Amerikos laikraštis rašė, kad amerikiečių pardavėjai žino 48 būdus, kaip apgauti pirkėją, sveriant mėsą.
8. Įžanginėje mūsų žodyno dalyje skaitytojas ras nurodytus kai kuriuos principus, kuriais buvo vadovautasi, išdėstant žodžių reikšmes.
9. Užvedant starteris turi būti vertikaliaje padėtyje.
10. Rūgštys yra neutralizuojamos, pridėdam kai kurias sudėtinės medžiagas.
11. Kaip galima išaiškinti šitą faktą mechaniškai? Matyt, tik spėjant, kad tarp eterio dalelių ir medžiagos dalelių yra tam tikra sąveika.
12. Svarbus laimėjimas būdavo pasiekiamas, darant nuoseklią analogiją tarp iš pažiūros nesusijusių reiškinių.
13. Frenkui buvo svetima mintis praturtėti taupant.

14. Stebint šią pamoką, neliko jokių abejonių, kad kaip tik šis metodas yra pats efektyviausias, ugdant vaiko sugebėjimą mokytis.
15. Mokesčiui už mokslą universitetuose nuolat didėjant, darosi vis labiau būtina, kad daugiau studentų gautų finansinę valstybės paramą.
16. Mokslo metų gale, kalbant su kursų klausytojais, nė vienas iš jų nepasakė, kad užsiėmimai buvę tuščias laiko eikvojimas.
17. Dėl savo milžiniško didumo šviesos greitis galėjo būti išmatuotas tik imant atstumus, kurie būtų maždaug tokie kaip tarp Žemės ir kitų Saulės sistemos planetų.

9. Išverskite į anglų kalbą.

1. Kinetinė energija darosi didesnė, didėjant greičiui.
2. Teorija leidžia mums atsakyti į šį klausimą, remiantis tam tikrais Brauno atrasto suspenduotų dalelių judėjimo matavimais.
3. Bet dirbti, jam vadovaujant, visada būdavo didžiausias vargas.
4. Bet žiūrint iš šono, jos liemuo labai lieknas.
5. Neišmatuojamai padidėjo Europos šalių tarptautinė įtaka, jų vaidmuo, sprendžiant svarbius pasaulinės politikos klausimus.
6. Mums važiuojant pro šalį, ji pakėlė akis.
7. Valstybės narės pareiškia, kad jos ir toliau bendradarbiaus, sprendžiant šį kilnų uždavinį su visomis pažangiomis pasaulio jėgomis kovoje už visuotinę taiką, laisvę, nepriklausomybę ir socialinę pažangą.
8. Man besigrožint mašina, iš advokato kontoros išėjo jaunuolis ir mergina.

PUSDALYVIO FUNKCIJOS

Lietuvių kalbos pusdalyvis yra neasmenuojamoji veiksmažodžio forma; ji reiškia aplinkybę, kylančią iš šalutinio sakinio veiksmo, kurį atlieka sakinio veiksnys.

Kaukaze gyvendamas, aš ir pradėjau rašyti (A. Vienuolis).

PUSDALYVIS yra sudaromas iš bendraties kamieno su formatu **-dam**, pridėdant galūnę, rodančią giminę ir skaičių (gyvendamas – gyvendami; gyvendama – gyvendamos).

Tarp pusdalyvio ir padalyvio reikšmių bei sintaksinių funkcijų esama tam tikrų panašumų ir skirtumų.

PUSDALYVIO ir PADALYVIO reikšmės yra panašios dėl to, kad abu jie reiškia šalutinį veiksmažodį, kuris lydi pagrindinį veiksmažodį, išreikštą asmenuojamąja veiksmažodžio forma, t. y. sakinio tariniu.

Tačiau šios neasmenuojamosios veiksmažodžio formos skiriasi pirmiausia tuo, kad jų reiškiamo veiksmo veikėjai yra skirtingi. PADALYVIS reiškia šalutinį veiksmažodį, kurį atlieka koks nors pašalinis veikėjas, t. y. padalyvio veikėjas negali visiškai sutapti su pagrindinio veiksmo veikėju. PUSDALYVIU reiškiamą šalutinį veiksmažodį atlieka tas pats veikėjas, kuris atlieka ir pagrindinį veiksmažodį, reiškiamą sakinio tariniu.

Panašios, tačiau šiek tiek skirtingos yra ir jų atliekamos sintaksinės funkcijos sakinyje.

1. PUSDALYVIUI, kaip ir PADALYVIUI, būdinga laiko aplinkybės funkcija.

Taip galvojo senis Baltakis, žiūrėdamas į bičių avilius sodelyje (J. Žemaitė).

Dažnai kartu su laiko aplinkybės reikšme pusdalyvis turi papildomų reikšmių ir todėl sakinyje eina sudėtinėmis aplinkybėmis, pavyzdžiui:

Laiko ir priežasties:

Važiudami lygiu keliu, mes galėdavome netgi skaityti.

Laiko ir sąlygos:

Neturėdamas ką veikti, ateik pas mus.

Laiko, sąlygos ir priežasties:

Aklas būdamas, kitam kelio neparodysi.

2. Antroji labai būdinga pusdalyviui funkcija – būdo aplinkybės reiškinys.

Ir jojo jis, pasikraipydamas į visas puses.

Svarbu skirti dvi būdo aplinkybės reikšmes. Pirmoji būdo aplinkybės reikšmė – sakinio tariniu išreikšto veiksmo apibūdinimas. Tokiais atvejais būdo aplinkybė atsako į klausimą „kaip?“

Aš mačiau, kad jis eina vilkdamas vieną koją

Ignotas stojo į darbą, degdamas noru viską tuoj pat išmokti.

Šia funkcija pusdalyvis gerokai skiriasi nuo padalyvio, svarbiausia dėl to, kad tokia būdo aplinkybė, būdama labai charakteringa pusdalyviui, yra mažai būdinga padalyviui.

Tokia reikšme padalyvinės grupės sutinkamos tik su lyginamąja dalelyte „lyg“ (*Viskas keitėsi, lyg pasakos burtininko lazdelei pamojus*). J. Balkevičius nurodo, kad „vienas padalyvis būdo aplinkybių nusakyti negali dėl to, kad tariniu išreikšto veiksmo būdą apsprendžia tik pats sakinio veiksnys, o ne koks pašalinis veikėjas“. (J. Balkevičius. Dabartinės lietuvių kalbos sintaksė, Vilnius, 1963, p. 212).

Antroji būdo aplinkybės reikšmė – būdo (metodo), kuriuo atliekamas veiksmas, nurodymas. Ši reikšmė labai būdinga padalyviui (*Dujas galima suskystinti, mažinant jų temperatūrą*), o pusdalyviui – ne.

3. Pusedalyvio valdomas žodžių junginys savo reikšme gali rodyti, kad lygiagrečiai su tarinio veiksmu sakinio veiksnys (subjektas) atlieka dar kitą veiksmą. Šitokia pusedalyvio funkcija sakinyje gali būti vadinama „lydinčiųjų aplinkybių“ funkcija.

Pukšėjo vikšrinis traktorius, tempdamas didelę rąstų pakrovą (J. Baltušis).

Padalyviui šitokia funkcija nebūdinga.

Nurodytų trijų aplinkybių (laiko, būdo ir palydinčiųjų aplinkybių) reiškinimas – svarbiausia pusedalyvinių žodžių grupių funkcija. Daug rečiau pusedalyvis vartojamas toliau išvardytomis reikšmėmis:

4. Priežasties aplinkybė.

Reikšdamas priežasties aplinkybę, pusedalyvis arba pusedalyvio valdoma žodžių grupė nusako tarinio priežastį, kylančią iš paties veiksmo lygiagrečiai atliekamo veiksmo ar esamo būvio.

Jonas, būdamas pavargęs, pats nieko, žinoma, nedarė.

5. Tikslas aplinkybę gali reikšti tik tam tikros semantikos pusedalyviai, sudarydami junginį su bendratimi, kaip antai: *norėdamas, veikdamas, siekdamas, stengdamasis* ir kt.

Valstiečiai, stengdamiesi gauti iš savo laukų didesnę derlių, XV amžiuje žemdirbystę labai patobulino.

6. Sąlygos aplinkybė.

Turėdama tokių daiktų, ji taip pat būtų graži.

7. Pusedalyvinės žodžių grupės gali reikšti ir tarinio veiksmo rezultatą.

Per dangų nukrito žvaigždėlė, palikdama akimirksniui paskui save šviesos juostą.

8. Nuolaidos aplinkybė.

Ir daug valgydamas, sotus nebūsi.

Nurodytieji pusedalyvio ir padalyvio reikšmės ir sintaksinių funkcijų panašumai bei skirtumai ir lemia tai, kad šios abi asmenuojamos veiksmožodžio formos į anglų kalbą yra verčiamos labai panašiai, tačiau yra ir tam tikrų vertimo skirtumų, ypač nevienodas vieno ar kito vertimo būdo panaudojimo dažnumas.

Lietuvių kalbos pusdalyvinės žodžių grupės į anglų kalbą verčiamos šiomis priemonėmis:

1. esamojo laiko dalyvio (Participle I) konstrukcijomis,
2. gerundijaus konstrukcijomis,
3. prielinksniniais daiktavardžio junginiais,
4. šalutiniais įvairių aplinkybių sakiniiais,
5. savarankiška asmenuojamąja veiksmažodžio forma,
6. leksinėmis priemonėmis.

Šiame sąrašė pusdalyvinių grupių vertimo priemonės išvardytos pagal vartojimo dažnumą. Palyginus šį sąrašą su padalyvinių grupių vertimo priemonių sąrašu, matyti, kad šių dviejų neasmenuojamųjų formų vertimas į anglų kalbą skiriasi pirmiausia tuo, kad verčiant pusdalyvį, daug dažniau vartojamos esamojo laiko dalyvinės konstrukcijos. Be to, padalyviui nebūdingas vertimas savarankiška asmenuojamąja veiksmažodžio forma.

Vertimo priemonių pasirinkimą, verčiant pusdalyvines grupes į anglų kalbą, lemia:

1. pusdalyvio sintaksinės funkcijos sakinyje,
2. funkcinis teksto stilius, kuriame pavartota verčiamoji pusdalyvinė konstrukcija,
3. pusdalyvio leksinės reikšmės.

Padalyvinių konstrukcijų vertimą į anglų kalbą aptarsime pagal svarbiausius vertimo būdus.

PUSDALYVINIŲ ŽODŽIŲ GRUPIŲ VERTIMAS ESAMOJO LAIKO DALYVIO (PARTICIPLE I) KONSTRUKCIJOMIS

Šis pusdalyvio vertimo būdas naudojamas dažnai ir grožinėje literatūroje, ir kituose tekstuose (moksliniuose, publicistiniuose).

Participle I konstrukcijos gali būti vartojamos, verčiant pusdalyvines laiko aplinkybes.

Mane taip plovė miegas, kad, važiuodamas iš Plavos, tris kartus buvau užmigęs.

I was so sleepy, I went to sleep three times coming here from Plava.

Bėgdami iš Lietuvos, hitlerininkai beveik visiškai sugriovė pramonę ir transportą.

Fleeing Lithuania, the Hitlerites almost completely destroyed the industry and transport of the country.

Participle I konstrukcijos dažnai vartojamos, verčiant pusdalyvines laiko aplinkybes įterptiniuose sakiniuose po tiesioginės kalbos arba prieš ją.

– Apie tai reikia pasvarstyti, – pasakė jis, eidamas prie durų.

“I want to think this over,” he said going to the door.

– Reikėtų nueiti į miestą, – tarė jis keldamasis.

“I guess I’ll be going down town,” he remarked, rising.

Esamojo laiko dalyvinės (Participle I) grupės gali turėti jungtukus *when, while*.

Kalbėdami apie kreives, mes apimame tąja sąvoka ir tieses.

When speaking of curves, we include straight lines.

Tikrindamas į vandenį panardintų dalelių formas, aš mačiau, kad daugelis iš jų aiškiai juda.

While examining the form of these particles immersed in water, I observed many of them evidently in motion.

Pusdalyvinė žodžių grupė su prielinksniu *prieš* gali būti verčiama esamojo laiko dalyviu su jungtuku *before*.

Prieš sprendami šią problemą, pamėginkime nustatyti, koks atsakymas būtų pageidautinas.

Before solving this problem let us try to decide which answer should be preferred.

Participle I konstrukcijos gali būti vartojamos, verčiant ir sudėtinės laiko ir priežasties bei laiko, priežasties ir sąlygos aplinkybes.

Žinodami pradinį greitį ir jo kitimą, galime surasti planetos greitį ir jos padėtį minėtojo laiko tarpo pabaigoje.

Knowing the initial velocity and its change, we can find the velocity and position of the planet at the end of the time interval.

Palyginus padalyvinių ir pusdalyvinių laiko aplinkybių vertimą į anglų kalbą esamojo laiko dalyvio konstrukcijomis, matyti, kad šios konstrukcijos daug dažniau atitinka pusdalyvį negu padalyvį. Anglų kalbos esamojo laiko dalyvis dažniau atitinka padalyvį tik tais atvejais, kai jo veikėjas yra neapibrėžtas.

Verčiant *pusdalyvines būdo aplinkybes* į anglų kalbą, reikia skirti dviejų rūšių būdo aplinkybes. Vienos būdo aplinkybės atsako į klausimą „kuriuo būdu (metodu) atliekamas veiksmas arba pasiekiamas tariniu išreikšto veiksmo rezultatas?“ Tokios pusdalyvinės būdo aplinkybės (panašiai kaip ir padalyvinės būdo aplinkybės) anglų kalboje atitinka gerundijaus konstrukcijas su prielinksniais *by* ir *without*.

Kitos būdo aplinkybės atsako į klausimą „kaip?“ ir apibūdina sakinio tariniu išreiktą veiksmą. Tokios būdo aplinkybės į anglų kalbą verčiamos Participle I konstrukcijomis.

Jos bombarduoja visas sienes ir stūmoklį, atšokdamos atgal kaip kokie sviediniai, mesti į sieną.

They bombard the walls and piston, bouncing back, like balls thrown against a wall.

Slidinėdamas purve pradėjau kopti pylimu.

I started up the embankment, slipping in the mud.

Participle I konstrukcijos taip pat dažnai atitinka pusdalyvines grupes, reiškiančias *lydinčiasias aplinkybes*.

Aizekas nusiėmė akinius ir stipriai patrynė, supdamasis nuo kojų pirštų ant kulnų.

Esaac took off his glasses and rubbed them vigorously, swaying from his heels to his toes and back.

Kunigas išėjo iš trobelės prie bažnyčios, segiodamasis ant nugaros apykaklę.

The preacher came out of his little shack behind the church adjusting his reversed collar.

Pusdalyvinių lydinčiųjų aplinkybių atveju galima taikyti ir tokį vertimo būdą, kai lietuvių kalbos sakinio tarinys atitinka esamojo laiko dalyvį (Participle I), o pusdalyvis – asmenuojamąjį veiksmažodžio formą, t. y. sakinio tarinį.

Sėdėdama tenai, ji klausėsi aplinkinių pašnekusių.

There she sat listening to the chatter about her.

Esamojo laiko dalyviu (Participle I) verčiamos ir priežasties aplinkybės. Reikia atkreipti dėmesį, kad anglų kalboje priežasties aplinkybės, išreikštos Participle I konstrukcija, eina sakinio pradžioje.

Mėgindama užkirsti kelią revoliucijos prasišveržimui, vyriausybė paskelbė kai kurias reformas.

Attempting to head off the revolutionary outbreak, the government instituted a number of reforms.

Manydamas, kad iš lempos anglinio kaitinimo siūlelio išmetamos elektra pakrautos anglies dalelės, Edisonas nutarė išbandyti lempą su metaline vielute.

Believing that electrically charged articles of carbon were being ejected from the filament, Edison decided to probe the bulb with a piece of metal wire.

Pusdalyvio būdamas, -a vertimas į anglų kalbą

Šis pusdalyvis į anglų kalbą verčiamas forma being tik tada, kai jis vartojamas priežasties aplinkybės funkcija.

Būdama labai pavargusi, nuėjau namo.

Being very tired I went home.

Tačiau ir priežasties aplinkybės atveju forma being labai dažnai išleidžiama:

Būdamas ne toks protingas, jis negalėjo suprasti jos jautrumo.

Less clever than she, he was unable to comprehend her sensibility.

Devlinas, pats būdamas jėzuitas, gyvai galėjo įsivaizduoti ujamo, talentingo jėzuitų dvasininko karjerą Anglijoje Elizabetos I valdymo metais.

Devlin, himself a Jesuit, was able to enter vividly into the career of the inspired and hunted Jesuit priest in England during the reign of Elisabeth I.

Laiko aplinkybei reikšti konstrukcijos su being anglų kalboje nevartojamos. Todėl laiko aplinkybę reiškianti pusdalyvinė konstrukcija su būdamas, -a į anglų kalbą dažniausiai verčiama šalutiniu laiko aplinkybės sakiniu arba fraze.

Būdamas Sankt Peterburge, aš kelis kartus aplankiau Ermitažą.

While in St Petersburg (arba: While I was in St Petersburg) I visited the Hermitage several times.

Neigiamųjų pusdalyvių vertimas į anglų kalbą

Neigiamieji pusdalyviai, reiškiantys priežasties aplinkybę, verčiami esamojo laiko dalyviu (Participle I) su dalelyte *not*.

Nesuprasdamas taisyklės, aš negalėjau išspręsti uždavinio.

Not understanding the rule I could not solve the problem.

Neigiamieji pusdalyviai, reiškiantys būdo ir lydinčiąsias aplinkybes, verčiami gerundijaus konstrukcijomis su prielinksniu *without*.

PUSDALYVINIŲ GRUPIŲ VERTIMAS GERUNDIJAUŠ KONSTRUKCIJOMIS

Gerundijaus konstrukcijomis verčiamos daugiausia tik *būdo ir laiko* pusdalyvinės aplinkybės.

Gerundijaus konstrukcijas su prielinksniais *by* (teigiamos pusdalyvinės formos atveju) ir *without* (neigiamos pusdalyvinės formos atveju) atitinka tokios pusdalyvinės būdo aplinkybės, kurios atsako į klausimą „kuriuo būdu (metodu) atliekamas arba pasiekiamas tariniu išreikšto veiksmo rezultatas?“

Dabar pamažu keiskime vieno kristalo padėtį, sukdami jį.

Now let us gradually change the position of one of the crystals by rotating it.

Trindami lazdele į flanelę, mes juos išskiriame.

By rubbing the rod with flannel we separate them.

Mažas laivas nėra kliūtis jūros bangoms, jos tiesiog apeina jį, nemesdamos šešėlio.

A small ship is not an obstacle for waves on the sea, they simply bend around it without casting a shadow.

Todėl jie gyvena ir myli, nieko neklausdami.

And so they will live and love without asking anybody.

Laiko aplinkybę reiškiančios pusdalyvinės grupės dažniausiai atitinka gerundijaus konstrukcijas su prielinksniu *in*.

Jeigu žemė trauktų visus kūnus vienoda jėga, tai didžiausios inertiškos masės kūnai krisdami turėtų judėti lėčiau, negu bet kurie kiti.

If it were true that the earth attracts all bodies with the same force, those of greatest inertial mass would move more slowly in falling than any other.

Visa tai nusakydamas G. Markoniui, Flemingas rašė...

In describing it to G. Marconi, Fleming wrote...

PUSDALYVINIŲ GRUPIŲ VERTIMAS PRIELINKSNINIAIS DAIKTAVARDŽIO JUNGINIAIS

Prielinksniniais daiktavardžio junginiais į anglų kalbą gali būti verčiamos įvairių aplinkybių pusdalyvinės grupės (laiko, būdo, sąlygos, tikslo, nuolaidos, priežasties, lydinčiųjų aplinkybių).

Pudalyvinės laiko aplinkybės labai dažnai verčiamos daiktavardiniais junginiais su prielinksniu *in*, rečiau *on*:

Besistengdami suprasti realybę, mes iš dalies panašūs į žmogų, kuris nori suprasti uždaryto laikrodžio mechanizmą. *In an endeavor to understand reality, we are somewhat like a man trying to understand the mechanism of a closed watch.*

Kartais, kaip ir kai kuriais padalyvio vertimo atvejais, paties pusdalyvio leksinė reikšmė angliškame sakinyje nėra reiškiamą atskiru žodžiu, nes jo reikšmė aiški iš konteksto.

Tą vakarą, sėdėdama savo kambarielyje, Keri jaučiausiai jautėsi ir kūnu, ir dvasia. *Carrie in her room that evening was in a fine glow, physically and mentally.*

Viena iš skirtubių, kuri pastebima, verčiant padalyvines ir pusdalyvines grupes daiktavardiniais junginiais, yra ta, kad pusdalyvio veikėjas anglų kalboje dažnai perteikiamas savybiniu įvardžiu.

Apeidamas dirbtuvę, vyriausiasis meistras sustojo prie jos mašinos. *The head foreman, on his round, stopped by her machine.*

Mes kartojame žodžius ir sakinius, kuriuos mūsų keturmečiui sako, ir mėgdžiojame garsus, kuriuos, bandydami kalbėti, taria mūsų 20 mėnesių kūdikiai. *We are repeating words and sentences that our four-year-old says, and we are copying the sounds our 20-month-old makes in his attempt to talk.*

Tačiau pusdalyvio veikėją išreikšti savybiniu įvardžiu nėra būtina, todėl lygiai taip pat dažnai vartojami daiktavardiniai junginiai, kuriuose daiktavardis vartojamas be artikelio arba turi žymimąjį artikelį.

Ko priešas nepagrobė ar nesunaikino okupacijos metais, jis sunaikino atsitraukdamas. *What it did not plunder or destroy during the occupation, the enemy destroyed in retreat.*

Mes turime būti pasirengę sutikti dideles kliūtis, mėgindami mechaniškai aprašyti eterį. *We must be prepared to face tremendous difficulties in the attempt to describe the ether mechanically.*

Pusdalyvinės būdo aplinkybės, į anglų kalbą verčiamos daiktavardiniais junginiais su prielinksniais *with*, *by*, *without*.

Užgrojo koncertina su gitara ir, garsiai juokdamiesi ir kalbėdamiesi, žmonės pradėjo šokti. *A guitar and a concertina struck up, and with much laughter and talking people began to dance.*

Mes visus tuos klausimus išsprendžiame, pasinaudodami termometru, įtaisais, kurį gana primityviai suprojektavo Galilėjus.

We settle all such questions by the use of a thermometer, an instrument designed in a primitive form by Galileo.

Net nežvilgterėdamas jis praėjo pro ją ir išskubėjo iš namų.

Without another look he walked past her and hurried out of the house.

Būdo aplinkybės atveju angliškame atitikmenyje paties pusdalyvio leksinė reikšmė taip pat gali būti perteikiama prielinksniu arba iš viso neturėti atskiro žodžio atitikmens. Tai priklauso nuo leksinės pusdalyvio reikšmės.

Tik tokiu būdu galėsime aprašyti magnetinius ir elektrinius reiškinius, neprasilenkdami su energijos tvarumo dėsniumi.

Only in this way shall we be able to describe the electric and magnetic phenomena in accordance with the law of conservation of energy.

Jis stengėsi aprašyti dviejų elektros krūvių veiksmą, pasinaudodamas vien tik tomis sąvokomis, kurios betarpiškai liečia abu tuos krūvius.

He tried to describe the action of two electric charges only by concepts referring directly to the two charges.

Pusdalyvinės lydinčiasios aplinkybės verčiant prielinksniniais daiktavardžio junginiais, lietuvių kalbos pusdalyvis taip pat gali neturėti atskiro žodinio atitikmens anglų kalbos sakinyje, nes jo reikšmė aiški iš konteksto.

Budėtojas klausėsi, sėdėdamas už stalo.

The orderly was listening behind the desk.

Laikydamas lazda rankoje, jis klausėsi, kaip nutolo moterų ir šuns žingsniai.

With the stick in his hand he listened to the fading footfalls of the women and the dog.

Majoras papurtė galvą, žiūrėdamas į jį.

The major shook his head at him.

Pusdalyvinės priežasties, nuolaidos, sąlygos aplinkybės daiktavardiniais junginiais verčiamos gana retai.

–Hm! – sumykė meistras ir, neturėdamas ką daugiau pasakyti, nuėjo sau.

“Um”, he replied, for want of something better and walked on.

Kas valandėlę jis vis labiau smuko Keri akyse, neišlaikydamas tokio griežto sugretinimo.

He sank every moment in her estimation by the strong comparison.

Apžvelgus įvairių pusdalyvinių aplinkybių vertimą prielinksniniais daiktavardžio junginiais, reikia pažymėti, kad šios vertimo priemonės vartojimas labai priklauso nuo leksinės pusdalyvio reikšmės. Kai kurie pusdalyviai turi netgi pastovius daiktavardinių junginių atitikmenis.

Valandėlę jie valgė tylėdami.

For a while they ate in silence.

<u>Turėdami</u> du labai ilgus magneto strypus, mes galėtume ...	<u>With</u> two very long magnetized rods we could ...
<u>Eidamas</u> (važiuodamas) į ...	<u>On the way to</u> ...
<u>Norėdama</u> pamiršti šį įvykį ...	<u>(In an attempt) to dismiss</u> the whole affair ...
<u>Bemėgindami</u> aprašyti ...	<u>In the (an) attempt to</u> ...
<u>Pasinaudodamas</u> Niutono dėsniais...	<u>With the help of</u> Newton's law; by Newton's law.
<u>Nepaisydamas</u> ...	<u>In spite of</u> ...
<u>Neturėdamas</u> tėvo ...	<u>Without</u> a father ...
<u>Padedamas</u> matematikos	<u>With the aid/help of</u> mathematics ...

PUSDALYVINIŲ GRUPIŲ VERTIMAS ŠALUTINIAIS SAKINIAIS

PUSDALYVINES GRUPES VERČIANT Į ANGLŲ KALBĄ ŠALUTINIAIS SAKINIAIS, RASTI VEIKSNIO IŠRAIŠKOS BŪDUS YRA LENGVAU NEGU VERČIANT PADALYVINES GRUPES, NES PUSDALYVIO ATVEJU VEIKĖJAS VIŠADA SUTAMPA SU SAKINIO VEIKSNIU.

Šalutiniai sakiniai į anglų kalbą galima versti įvairių aplinkybių pUSDALYVINES GRUPES, išskyrus pUSDALYVINES GRUPES, kurios reiškia lydinčiąsias aplinkybes. Būdo aplinkybę reiškiančios pUSDALYVINĖS GRUPĖS ŠALUTINIAIS SAKINIAIS VERČIAMOS, KAI JOS TURI LYGINAMĄSIAS DALELYTES lyg, tarsi, kaip.

Jos atsigrįžo, tarsi bijodamos, kad aš neatsimčiau pinigų. *They looked back as though they were afraid I might take the money back.*

Šikšnosparnis neišsigando, bet ėmė skraidyti po kambarį, jausdamasis kaip lauke. *The bat was not afraid but hunted in the room as though he had been outside*

PUSDALYVINES LAIKO APLINKYBĖS gali būti verčiamos šalutiniais sakiniiais su jungtukais while, when, as, before.

Šalutiniais sakiniiais su jungtuku while verčiamos grynosios laiko aplinkybės.

Rūta vilkdamasi garsiai skundėsi. *Ruth complained violently while she dressed*

Šalutiniais laiko aplinkybės sakiniiais su jungtuku as verčiamos grynosios laiko arba sudėtinės laiko ir priežasties aplinkybės.

Virtuvėje Aizekas kažką bambėjo, pildamas kavą. *In the kitchen Isaac muttered as he poured the coffee.*

Mini, priimdama pinigų, pajuto šioją tokį sąžinės priekaištą. *Minnie had a quaver of conscience as she took it.*

Šalutiniais sakiniiais su jungtuku when gali būti verčiamos grynosios laiko arba sudėtinės laiko, priežasties ir sąlygos aplinkybės.

Aš uždegiau šviesą ir pamiršau užgesinti, eidas gulti. *I put the light on. I forgot it when I went to sleep.*

Jis iš proto kraustydavosi, matydamas, kad nesilaikais taisykliu. *It drove him crazy when you broke any rules.*

Neturėdamas ką veikti, ateik pas mus. *Perhaps when you have nothing to do you will come over to my place.*

Įdomu pažymėti tokius vertimo atvejus, kai lietuvių kalbos pusdalyvinės grupės anglų kalboje atitinka pagrindinis sakiny, o lietuvių kalbos asmenuojamąją veiksmažodžio formą atitinka šalutinio sakinio tarinys.

Kitą dieną, sėdėdamas savo mažame puošniame kabinete, Herstvudas pamatė ateinantį į barą Druė. *Hurstwood was sitting in his imposing little office the next afternoon when he saw Drouet enter.*

Pusdalyvinės laiko aplinkybės su prielinksniu *prieš* verčiamos šalutiniais laiko aplinkybės sakiniais su jungtuku *before*.

Prieš nusileisdama trumpai išlindo saulė ir apšvietė pilką mišką *The sun came out once before it went down and shone on the bare woods.*

Kai kurių kitų pusdalyvinių aplinkybių vertimo šalutiniais sakiniais pavyzdžiai:

Sąlygos aplinkybė:

Turėdama tokių daiktų, ji taip pat būtų graži. *She would look fine too, if only she had some of these things.*

Tikslo aplinkybė:

Jis užvertė mano knygą, norėdamas pamatyti jos pavadinimą. *He shoved my book back with his hand so that he could see the name of it.*

Įdomu pažymėti, kad lietuvių kalbos pusdalyvinės lydinčiasias aplinkybes anglų kalboje kartais gali atitikti pagrindinis sakiny, o lietuvių kalbos pagrindinį sakinį – šalutinio laiko aplinkybės sakiny.

Šluostydamasis veidą, jis kalbėjo toliau. *He was still wiping his face, when he continued.*

Jis pasileido tekinas prie gyvenamųjų namų, kažką šaukdamas. *He shouted something incoherent as he raced toward the group of houses.*

PUSDALYVIO VERTIMAS SAVARANKIŠKA ASMENUOJAMĄJA VEIKSMAŽODŽIO FORMA

Verčiant pusdalyvį į anglų kalbą asmenuojamąja veiksmažodžio forma, abu veiksmi, ir pagrindinis, ir šalutinis, reiškiami vienarūšiais tariniais.

– *Be abejo, – tariau aš, prisipildamas pilną dubenį vandens.* *“Absolutely,” I said and poured the basin full of water.*

Aš likau vienas ir, gulėdamas lovoje, skaičiau laikraščius. *They left me alone and I lay in bed and read the papers awhile.*

Galimi atvejai, kai lietuvių kalbos sakinių su pusdalyvine grupe atitinka du savarankiški sakiniai anglų kalboje. Vieno sakinio tarinys atitinka lietuvių kalbos tarinį, kito – pusdalyvį.

Lyg susitarę, jie pasivaikščiodami nuėjo Didžiąja gatve, palikdami paskui save žemą lengvų dulkių taką. *By wordless mutual agreement they strolled slowly down High Street. They left a low, thin trail of dust in their way.*

–*Ką? – sako ji, spoksodama į kažkokią mergiščią kitame salės gale.* *“What?” she said. She was looking at some girl on the other side of the room.*

Įdomūs atvejai, kai lietuvių kalbos pusdalyvį anglų kalboje atitinka asmenuojamoji veiksmažodžio forma, o lietuviškojo sakinio tarinys anglų kalbos sakinyje išvis išnyksta.

Neatitraukdama akių, žiūrėjo ji į plačią prerijų lygumą. *She did not move her eyes from the flat, open scene before her.*

Ji užsikirsdama ieškojo svetimos kalbos žodžių. *She choked for words in a foreign language.*

–*tai jau azartas! – šypsodamasi tarė Keri.* *“Oh, this is gambling,” smiled Carrie.*

Savarankiška asmenuojamoji veiksmažodžio forma anglų kalboje lietuvių kalbos pusdalyvį dažniausiai atitinka tais atvejais, kai pusdalyvinė konstrukcija reiškia lydinčiąsias aplinkybes.

Tačiau šitokiu būdu į anglų kalbą gali būti verčiamos ir kai kurios kitos pusdalyvinės aplinkybių grupės, pavyzdžiui, laiko aplinkybės:

Rytojaus dieną, grįždamas iš pirmojo kalnų posto, sustabdžiau automobilį prie krautuvelės. *I came back the next afternoon from our first mountain post and stopped the car at the store.*

Priežasties aplinkybės:

Sėdėjau ant radiatoriaus ir, neturėdamas ką veikti, ėmiau skaičiuoti baltas grindų plyteles. *I didn't have anything else to do, so I kept sitting on the radiator and counting these little squares on the floor.*

Nuolaidos aplinkybės:

Vaikas būdama, kalba kaip kokia prakeikta mokytoja. *She sounds like a goddam schoolteacher, and she's only a little child.*

LEKŠINĖS PUSDALYVIŲ VERTIMO PRIEMONĖS

Kai kurie būdo aplinkybę reiškiantys pusdalyviai į anglų kalbą gali būti verčiami prieveiksmiais:

Ji atnešė lėkštę pyragėlių ir drovėdamasi padėjo juos ant stalo. *She had a plate of cookies which she shyly put on the table.*

Dvejodama senutė nuėjo į kitą kambarį. *Doubtfully the old women went into the next room.*

– Paėjėkim truputį, – tarė ji, žiūrėdama, kas bus toliau. *“Let’s walk a little,” she said tentatively.*

Kai kurie pusdalyviai į anglų kalbą gali būti verčiami būdvardžiais, neveikiamosios rūšies dalyviais (Participle II) ar veikiamosios rūšies dalyviais (Participle I).

Nesuprasdamas atrastojo reiškinio tikrosios prigimties, bet norėdamas jį pritaikyti, jis sugalvojo panaudoti naująją lempą kaip įtampos indikatorių. *Ignorant of the true nature of the phenomenon he had uncovered but eager to apply it, he conceived the idea of using the novel lamp as a voltage indicator.*

Matydami eksperimento faktus, mes vargu ar galėsime išvengti tokios išvados apie veikiančios jėgos kryptį. *Faced with the facts of the experiment, we can hardly avoid drawing such a conclusion about the direction of the force acting.*

Traškėdamas liepsnos šoko į tamsą. *The crackling flames leaped up at the darkness.*

Pusdalyvis norėdamas, -a, paprastai reiškiantis tikslo aplinkybę, į anglų kalbą verčiamas bendratimi su dalelyte to, in order to.

Norėdami padaryti kiekybines išvadas, mes turime pasinaudoti matematikos kalba. *To draw quantitative conclusions we must use the language of mathematics.*

PRATIMAI

1. Išnagrinėkite gerundijaus ir dalyvines kosntrukcijas šiuose sakiniuose ir išverskite juos į lietuvių kalbą, pavartodami pusdalyvines grupes.

1. Before turning our attention to the period of "Comparative Philology" in the next section, we must look briefly at one other tradition of grammatical analysis which has exercised considerable influence upon the development of modern linguistics: this is the Indian, or Hindu, tradition.
2. Herder maintained that there was an intimate connection between language and national character. Following him the statesman and polymath Wilhelm von Humboldt gave more definite form to this thesis, saying that each language had its own distinctive structure which reflected and conditioned the ways of thought and expression.
3. Grimm explained such correspondences by postulating "a sound-shift" in a prehistoric period of Germanic.
4. We will conclude this section by making explicit the ways in which comparative philology has contributed to the formation of the attitudes and assumptions characteristic of contemporary theoretical linguistics.
5. In denying that all change in language is for the worse, we are not of course implying that it must be for the better.
6. In condemning the literary bias of traditional grammar, the linguist is merely asserting that language is used for many purposes and that its use in relation to these functions should not be judged by criteria which are applicable to the literary language.
7. The native speakers of a particular language are able to learn and apply the "rules" of their language without drawing upon historical knowledge.
8. By bringing other words forward for comparison we should of course be able to establish other contrasts and other expression-elements.
9. Early in 1883 Edison, pondering the strange currents within his lamps, went back to the problem and began another series of experiments.
10. Holding that the literature of classical authors was the source of all "civilized" values, they concentrated their energies upon the collection and publication of the texts of the classical authors.
11. Lashley (1961), in his classical paper on serial order in behaviour, draws an excellent picture of the interrelatedness of brain mechanisms by likening the circuits of the brain to a large lake whose surface is constantly stirred by the blowing of the wind, the bobbing of a floating log, the wake of a passing boat, and the ripples from a surfacing fish.

2. Išverskite šias būdo aplinkybes į anglų kalbą gerundijaus arba Participle I konstrukcijomis.

1. Mes perduodame elektrinį skystį metaliniam laidininkui, paliesdami jį kaučiuku.
2. Nesileisdami į smulkmenas, mes vis dėlto matome, kad ją galima mechaniškai išaiškinti.
3. Tegul po didelį atvirą lauką vaikštinėja du žmonės, laikydami tarp savęs nelankstų strypą.
4. Nors dabar tas sąvokas žino kiekvienas, mes jas išnagrinėsime išsamiau, pabrėždami jų skirtingumą.
5. Mergna siunčia signalą, atidarydama savo žibintą.
6. – Jūs amerikietis? – paklausė ji verkdamą.
7. Moterys, kiek galėdamos stengėsi padėti jai, šiek tiek sulėtindamos darbo tempą.
8. Eidami šiuo teisingu keliu, mes geriau suprantame judėjimo problemą.
9. Gydytojas, tikriausiai, veikia mechaniškai, bet jis taiko fizikos dėsnius, nesamprotaudamas apie juos.
10. Jis pasiėmė lagaminus ir, jausdamas kontrolieriaus žvilgsnį ant savo nugaros, išėjo iš trobelės.
11. Keri klausėsi jo, nė nebandydama ką nors atsakyti.
12. – Viskas gerai, – tarė Semas, nepasukdamas galvos.
13. – Kuo galiu patarnauti, mis? – paklausė jis, smalsiai ją apžvelgdamas.

3. Išverskite šiuos sakinius, vartodami gerundijaus ir dalyvines konstrukcijas.

1. Miesto taryba išsiuntinėjo laiško kopijas kitiems miesto valdžios organams, prašydama juos taip pat pareikšti savo protestus.
2. Nesigilindami į morfologinės teorijos detales, mes galime apibrėžti sudurtinį žodį pačiu bendriausiu būdu kaip žodį, kurio atskiros dalys, panaudotos savarankiškai, turi atskiras leksines reikšmes.
3. Vaikas, besimokydamas pirmos kalbos, nepatiria jokios interferencijos.
4. Taikydami šį tyrinėjimo būdą Mėnuliui ir kitoms planetoms, astronomai susidūrė su dar viena problema, būtent, kaip šie kūnai atsirado.
5. Bet teigiamai žiūrėdami į šiuos reiškinius, mes neturime užmerkti akių prieš tuos veiksnius, kurie juos sukėlė.
6. Ir kai tik pasirodydavo, kad šūkis nepateisina jo lūkesčių arba jau atliko savo darbą, vairininkas greitai ir išmanančiai pasukdavo vairą kiton pusėn, iškeldamas naują šūkį, kuris turėjo nukreipti masių mintis ir valią nauja vaga.
7. Pripažindama šios problemos svarbą, vyriausybė sudarė Nacionalinę kovos su alkohizmu tarybą.

8. Naujieji gamybos procesai daro įtakos visam socialinių santykių tinklui, paliesdami taip pat inžinieriaus socialinius santykius.
9. Dirbdami šiai kompanijai, beveik 67 procentai inžinierių jautė, kad jų išsimokslinimas ne visiškai panaudojamas.
10. Nuolatos varginami besiveržiančių totorių, Rusijos feodaliniai žemvaldžiai negalėjo kaip reikiant priešintis lietuviams, ir todėl 13-tame ir 14-tame amžiuje daugelis jų mokėjo duoklę Lietuvos Didiesiems Kunigaikščiams, tokiu būdu užsitikrindami pastarųjų paramą kovoje prieš totorius.
11. Prieš išvykdamas iš Lietuvos į Lenkiją, jis išleido potvarkį, pagal kurį bajorams buvo suteiktos dar didesnės teisės, valdant savo feodalius dvarus.
12. Daugelis turtingų žemvaldžių ir tuometinių aukštųjų fašistų valdininkų, pasinaudami savo galia, ėmė grobstyti žemes, kur tik galėdami.
13. Matydami, kad jėgos panaudojimas ir atviras teroras nėra sėkmingi, Lietuvos reacionieriai parė naciams pakeisti savo taktiką.
14. Tapdama bendrosios rinkos dalimi, Lietuva laimėjo palankesnes sąlygas savo greitesniam vystymuisi.
15. Darbininkų klasė nuolatos augo, apimdama vis daugiau valstiečių ir nusigyvenusių smulkiųjų amatininkų.

4. Pabrauktuosius daiktavardinius junginius išverskite į lietuvių kalbą pusdalyvinėmis konstrukcijomis.

1. In their analysis of words the Indian grammarians went well beyond what might be thought necessary for the original purpose of preserving the language of the sacred texts.
2. With our knowledge of the languages involved and of the general development of European culture, we have little difficulty in recognizing most of the loan-words in the vocabularies of modern European languages.
3. In their attempt to construct a theory of language change on the basis of what were conceived as the sound positivist principles of the "exact" sciences the "Junggrammatiker" were merely falling into line with the social scientists of the time.
4. In the description of spoken language, the linguist generally finds that he must recognize units of three different kinds: sounds, syllables and words.
5. On the basis of these six words, we can say that 1 is in contrast with 4, 2 with 5, and 3 with 6.
6. The speakers should learn the particular contrast as part of their "speech habits" and should subsequently maintain it in their use of the language.

5. Išverskite šiuos sakinius į anglų kalbą, pavartodami daiktavardines konstrukcijas.

1. Pasiremdami šiuo kontrastu, mes galime nustatyti opoziciją tarp /p/ ir /b/.
2. Netardamas nei žodžio, Džemas nuėjo į gretimą kambarį ir atnešė žemėlapius.
3. Atsilygindamas už jų pagalbą užkariaujant Novgorodą, vieną galingiausių tuometinės Rusijos miestų, didysis kunigaikštis sudarė sandėrį su tradiciniais lietuvių priešais, kryžiuočiais, ir atidavė jiems Žemaitiją iki pat Nevėžio.
4. Vis dažniau ir dažniau baudžiauninkai bėgdavo iš vieno feodalo, tikėdamiesi surasti kitą, ne tokį žiaurų.
5. Besistengdama įvesti atvirą fašizmą, Lietuvos valdančioji klasė, pamačiusi savo galią nykstant, nusprendė statyti viską ant kortos.
6. Ši partija atstovavo žiauriausiai ir labiausiai atsilikusiai bei labiausiai negailestingai valdančiosios klasės daliai. Ji vykdė savo valdžią net nemėgindama nuslėpti, kad valdo teroristiniais metodais.

6. Išverskite pabrauktuosius junginius, pavartodami pusdalyvį „būdamas, -a“.

1. His disciple Theodosius, while extremely ascetic in his own life, made his major contribution in developing the monastic community and in stressing the social ideal of service to the needy, be they princes who required advice or the hungry poor.
2. Being much smaller than Novgorod, Pskov experienced less social differentiation and social tension.
3. Ancient and well-established on fertile soil and in prosperous towns, the landed proprietors of the South-west often arrogated to themselves the right to invite and depose princes, and they played the leading role in countless political struggles and intrigues.
4. It had all begun long ago when he and Edward Barnard, still at college, had met Isabel Longstaffe at the tea party given to introduce her to society.
5. At the same time, as grand prince, he made his authority felt over Russia.
6. And while the engineer may be in an ambiguous situation regarding his professional status, he is definitely in no such situation regarding his specialization.

7. Išverskite šiuos sakinius į anglų kalbą.

1. Patys būdami lietuviai, jie iš arčiau pažino Lietuvos gyvenimą, geriau žinojo vardus ir asmenybes tų, kurie dalyvavo, kuriant naująją Lietuvą.
2. Būdami labai narsūs ir geri kariai, mongolai paprastai nukreipdavo savo sugebėjimus į brolių žudikus vaidus tarp daugybės genčių, kuriuos sumaniai kurstydamo kinai.
3. Antra vertus, alkoholikai, būdami blaivūs, nepaprastai gerai pakelia daugelį vaistų.

4. Būdamas didelis knygų mylėtojas, jis išleisdavo daug pinigų knygoms.
5. Būdamą įsitikinusi, kad visos prieinamos žemės turi priklausyti valstiečiams, naujoji vyriausybė jokių konkrečių potvarkių neišleido, palikdama visa tai steigiamajam susirinkimui, ir tokiu būdu nesugebėjo patenkinti valstietijos lūkesčių.
6. Būdami ištikimi savo tradicijai, jie griebėsi teroro.
7. Būdamas Pietinio fronto Revoliucinės-karinės Tarybos narys, jis suvaidino tam tikrą vaidmenį pilietiniame kare.

8. Išverskite šiuos sakinius į anglų kalbą.

1. Nors suaugusieji dažnai smarkiai pralenkia vaikus, besimokydami žodžių, sintaksės taisyklių ir stilistinių variacijų, atrodo, kad jie vis dėlto negali atsikratyti svetimų akcento.
2. Norėdami pasiruošti literatūrinei egzamino daliai, studentai naudojami vertimais, kurie yra lengvai prieinami.
3. Turėdami mažą šaunamųjų ginklų, jie ginklavosi kirviais, šakėmis, dalgiais ir pan.
4. Bet neturėdami vietinių gyventojų paramos, jie buvo priversti pasiduoti.
5. Norėdami paaiškinti, ką mes turime galvoje vartodami šį terminą, išnagrinėsime keletą pavyzdžių iš anglų kalbos fonologijos sistemos.
6. Prieš suteikdami dėmesį į mūsų pagrindinę temą, turėtume trumpai apžvelgti dabartinę plazminės fizikos būklę.
7. Žemė, traukdama akmenį tam tikra jėga, nieko nežino apie jo inertinę masę.
8. Supratau, kad esu sužeistas, ir pasilenkiau, paliesdamas ranka kelį.
9. – Laikykitės manęs, – juokdamasis tarė jis, – ir mes taip pat turėsime ekipažą.
10. Vaikas žvilgterėjo į mane, nieko nesuprasdamas.
11. Pietus valgiau labai skubėdamas ir tuoj pat išėjau į vilą, kur buvo anglų ligoninė.
12. Šitaip kalbėdamas jis tikrai įsivaizdavo, kad jo gyvenimas vertas pasigailėjimo.
13. Eidamas išsitraukiau iš kišenės savo medžioklinę kepurę ir užsivožiau ant galvos.
14. Aš uždegiau šviesą ir pamiršau užgesinti, eidamas gulti.

9. Išverskite šiuos sakinius į lietuvių kalbą, pavartodami padalyvines arba pusdalyvines konstrukcijas. Atkreipkite dėmesį į angliškųjų atitikmenų panašumus bei skirtumus.

1. But if the lexicographer, notwithstanding these practical considerations, decides, on the strength of the theoretical arguments discussed above, not to distinguish them, he will be quite within his rights.
2. But it would be wrong to assume, on the strength of this application, that the lexical unit “Promenade deck” has, as a part of the system of English, a meaning like, say “upper part of a steak when served”: we have here only an occasional application before us again.

3. There is no reason why he should not be guided by the same principle in his dealing with the homonyms.
4. We have said nothing about the different styles that must be distinguished in dealing both with spoken and with written language.
5. In order to show how minute these differences are, we choose a group of Chinese near-synonyms, all of which can be translated as "white".
6. In order to characterize a force it is not sufficient to ...
7. The girls went away looking at their silhouettes.
8. One got dizzy watching people sit down and stand up.
9. He tried to describe the action of two electric charges only by concepts referring directly to the two charges.
10. The second sample was examined by the same procedure.
11. When comparing the near-synonyms, the lexicographer must not forget what has been said above about partial synonymy.
12. When comparing near-synonyms, the most important thing is to analyse their respective lexical meaning into single senses.
13. And yet one soon comes to realize, in learning a foreign language, that there are ...
14. Most children with speech problems have developed them in learning to talk.
15. This classification is valid also in the description of the combinatorial possibilities of particular languages.
16. In the description of spoken language, the linguist generally finds that ...
17. In discussing the relationship between written and spoken language, we have said nothing about the different styles that must be distinguished in dealing both with spoken and with written language.

LIETUVIŲ KALBOS PADALYVINIŲ IR PUSDALYVINIŲ GRUPIŲ GALIMŲ ANGLIŠKŲ ATITIKMENŲ PAVYZDŽIAI

aidint

Above the ironical applause a few boy's smirks glinted toward Caldwell.

He marched in, to the sounds of the overture.

aiškinant, aiškindamas

In construing the terms of a contract the courts apply the following rules.

analizuojant, analizuodamas

Evidence for the types of molecules is being obtained from the analysis of the organic matter.

In their analysis of words the Indian grammarians went well beyond that theory.

apeinant, apeidamas

The head foreman, on his round stopped by Lucy's machine (apeidamas dirbtuvę).

aprašant, aprašydamas

This classification is valid also in the description of the combinatorial possibilities for particular languages.

In the description of spoken language, the linguist generally finds...

In describing it to G. Marconi, Fleming wrote: ...

We can expect that the mechanisms of replacement are similar to those summarized by Henisch for the growth of single crystals of calcite in gels.

apribojant, apribodamas

It is customary to abstract from synchronic variation in language by restricting the description of a language to the speech of a particular group.

apsimesdamas

"Oh", he answered with an assumed air of mistake (apsimesdamas suklydęs)

With an affectation of interest (indifference, ignorance) (apsimesdamas, kad..).

apšvietus

Six bands were distinguishable under light from a long-wavelength ultraviolet lamp.

aptariant, aptardamas

In discussing the relationship between written and spoken language, we have said nothing about...

The key terms "system" and "relation" have already been used in the discussion of de Saussure's distinction of the synchronic and diachronic.

He was invariably present at all business discussions.

Before discussing the distinction of substance and form, it might be helpful to...

artėjant, artėdamas

Near haymaking... (Artėjant šienapjūtei)

... as the velocity approaches that of light (greičiui artėjant prie šviesos greičio...)

With the nearing of the last day of the business the gloom became almost a permanent thing.

atėjus

With the Renaissance, interest in the vernacular languages developed enormously.

Since the advent to power of the working class...

Also, in the final payment of most of them favouritism rules (atėjus paskutiniam išmokėjimo terminui)

I've read this sentence about twenty times since you came in.

When the time came for them to extend their facilities, they would.

After the Nationalist government came to power, civil servants staged an unsuccessful strike against it.

atgaudamas kvapą

She reached her room quite out of breath (vos atgaudama kvapą).

atėmus

Net credit of the banking system to the General Government is defined as all claims of the banking system on the General Government less (atėmus) all deposits of the General Government with the banking system.

Convertible currencies net consist of gross holdings of convertible currencies net of (atėmus, atskaičius) the following foreign liabilities.

atremiant

Unbending loyalty to the moral principles provides a guarantee of success in rebuffing the machinations of fraudsters.

atsakant, atsakydamas

In response to the tooting of your horn, the truckman flashes his rear outline lights off and on.

In answer/reply to your letter...

atsidėkojant, atsidėkodamas

In return for...

atsiliepdamas (reaguodamas)

This means that in response to small and permanent changes in relative prices suppliers are able to switch production to the relevant products (atsiliepdami į ilgalaikius nedidelius santykinių kainų pokyčius).

atsilyginant, atsilygindamas

In return for a loan of money, grain or agricultural tools, the peasant would promise to pay dues.

atsirandant, atsiradus

But the Gothic period in Russia ended abruptly with the appearance of new intruders from Asia, the Huns.

Since the advent of jet aircraft, travel has speeded up.

The advent of mobile communications triggered the emergence of mobile banking (atsiradus mobiliesiems ryšiams pradėta diegti mobilioji bankininkystė).

To some extent we have been in the same situation as the astrophysics trying to clarify the energy generation before the advent of nuclear physics.

atsisveikindamas, atsisveikinant

Whatever touch of regret at parting characterised her thoughts, it was very well concealed.

atsižvelgiant, atsižvelgdamas

Eight per cent was a small rate considering its need.

In certain cases considered in the light of the child's interests... (tam tikrais atvejais atsižvelgiant į vaiko interesus)

In the light of the foregoing... (atsižvelgiant į tai, kas pasakyta)

We should look at those problems in the light of what's happened here.

Having regard to the present scientific evidence, therefore, consumption of muscle meat, milk and tallow from British cows, would appear to involve virtually no risk of causing CJD (Creutzfeldt-Jakob disease), i.e. to be safe within the normal meaning of the term.

The European Parliament

- *having regard to Article 24 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union which enshrines children's right to protection and care,*
- *having regard to Article 34 of UN Convention of 20 November 1989 on the Rights of the Child and the Optional Protocol thereto of 25 May 2000 on the sale of children, child prostitution and child pornography,*

addresses the following recommendations to the Council: ...

An item only needs to last as long as it is reasonable to expect it to, taking into account all the factors.

Efforts to make school league tables fairer by taking into account pupils' social backgrounds can be misleading.

atvažiuojant, atvažiuodamas

He had done the right thing in coming here (teisingai padarė čia atvažiuodamas).

augdamas, augant

With the growth and final triumph of serfdom, the distinction between slaves and serfs became less and less pronounced.

It was linguistically "accidental" that the "dialect" of Rome should have spread with the growth of the Roman Empire.

With the middle class growing rather than declining, a polarization into capitalists and workers has failed to take place.

baigiantis

...by the end of my first year

By the close of the 19th century...

Near ten (baigiantis dešimtai).

bandant, bandydamas

In his attempt to construct a theory of ...

An ingenious 62 kilogram orangutan short circuited electrical wires and climbed a fence using a makeshift ladder in an aborted escape attempt from Adelaide Zoo today.

beieškodamas, beieškant

By the search for an answer to these questions new ideas have been introduced into physics.

bekovodamas, bekovoiant

But in the struggle for these solutions new and deeper problems have been created.

bematant

immediately; instantly; soon; in an instant.

besikalbant

Though genial in conversation, the blue eyes gave promise of this hard steel glitter which...

besiklausant

Those who have never experienced such a beneficial influence will not understand wherefore the tear spring glistening to the eyelids at some strange breath in lovely music.

besimokant, besimokydamas

*And yet one soon comes to realize, in learning a foreign language, that there are...
Most children with speech problems have developed them in learning to talk.*

besistengiant, besistengdamas (žr. stengiantis, stengdamasis).**besivystant, besivystydamas**

...which proves fruitful in the further development of science.

bėgant, bėgdamas

It changes with time (laikui bėgant).

In the course of time it told upon his temper.

With the passage of years, the role of the prince.

... forming another tongue of land which would eventually join up with the vernacular.

Year after year (metams bėgant).

Fleeing Lithuania, the Hitlerites almost completely destroyed the industry.

blėstant

With the wane of the afternoon went her hopes, her courage, and her strength (dienai blėstant).

būdamas

Less clever than she, he was naturally unable to comprehend her sensibility.

Devlin, himself a Jesuit, was able to enter vividly into the career of the inspired and hunted Jesuit priest in England during the reign of Elizabeth I.

Being tired (= As he was tired) he went home.

dalyvaujant, dalyvaudamas

My father made a huge contribution to this 'History of Russia' by his participation in the writing of the book.

The verification shall be carried out in the presence of an official of the intervention agency.

They have been interviewed by Russian officials with the British policemen in attendance.

darydamas, daran

An essential advance was achieved by carrying out a consistent analogy between apparently unrelated phenomena.

deportuojant, deportavus

... after his eviction from the United States.

didėjant

The kinetic energy becomes greater as the velocity increases.

... when the intensity of the light is increased.

With a constant increase in the number of princes, precise calculations of appropriate appointments became extremely difficult.

The repulsive forces must increase with density.

didinant, didindamas

This was to be done by greatly increasing the size of the collectives.

dirbant, dirbdamas

The lexicographer, mainly when working in the field of yet unstabilised languages, must take into account the possibility of similar „erroneous“ applications of a lexical unit.

diskutuoiant, diskutuodamas

It is not necessary to lose time by discussions as to whether he...

drovėdamasis

... which she shyly put on the table.

dvejojant, dvejodamas

Doubtfully the old women went into the next room.

einant, eidamas

... he said going to the door

On my way out to the lobby, I ...

By following the right view we achieve ... (eidami šiuo teisingu keliu)

... as they walked by

... when I go past our gate

While I was walking toward the door, she said...

I asked her, on the way, if ...

Only I broke it on the way home.

Was the stick he carried to help him in his walk (pasiramstyti einant)?

Diffraction of light passing through a small hole ... (difracija, susidariusi šviesai einant pro mažą skylutę).

With the advance of old age, his eyes could no longer see the work well (einant senyn...).

esant

Only with very great velocities can the validity of the Lorentz transformation be tested.

... even when there is a choice.

This was one of those seizures ordinarily attributed to wet feet or to going out on a damp day (esant drėgnam orui).

Once in a while he would go out; in fine weather, it might be four or five hours.
But in the face of general ignorance and opposition little was done until Nikon became patriarch in 1652.

...if necessary; when the occasion required (reikalui esant).

Their obligations undefined, the serfs were at the mercy of the landlords.

We can't afford a holiday in the present state of affairs.

Other things being equal, the higher the functional load the more important it is that...

Abolition of serfdom, under such conditions, was not hailed by the peasants.

... the maximum efforts possible under the old regime.

(kiek) galėdamas, galint

Our Parties will do everything in their power to eliminate the consequences of...
as much as possible

galvojanč, galvodamas

Like a little boy who goes to bed with a pleasant thought (galvodamas apie kažką malonaus).

geriant

It happened at tea time (geriant arbatą).

ginant, gindamas

As a member of the Military Council of the Southern Front he played a role in the Civil War, for example, in the defence of the capital city.

In defence of the feudal system, the Catholic Church taught the peasants that...

girdint

...he said to Cowperwood in the presence of Butler.

She sang only when he was there.

grįžtant, grįždamas

On her way back to the house...

That's what I thought about the whole way back to the hotel.

On the way back.

When they returned...

...coming back to New York.

They were returning to the club when he asked.

įdienojus

In the middle of the morning.

ieškant, ieškodamas

We went on up the bank looking for a place to cross.

Thousands of poor peasants had to leave the land for the cities in search of work.

She cast about vainly for some possible place to apply.

imant

The velocity of light could be measured only by taking distances comparable to that between the earth and another planet.

apskritai imant: in general, generally.

informuodamas

Giving evidence this year to the U.S. Congressional Committee on Urban Affairs, the Director of the Office of Standards Policy of the Department of Commerce, Andrew Bates, stated:...

įpusėjus

It was halfway through Act One that I saw...

Instead of having the book snatched from me halfway, I was reading in the next chapter.

įsižiūrėjus

A study of these men in broad light proved them to be nearly all a type.

įskaitant

including but not limited to (įskaitant, bet neapsiribojant)

including; included;

With cigarettes and all, the check came to about 13 dollars...

Everything that could be polished, right down to the stair-rods, gave off a bright glow.

išaušus

These circumstances emerged around 1900 with the dawning of the "silver age".

After dawn.

išėjus

While he was away,... (jam išėjus).

With the publication of Darwin's Origin of Species the whole idea of evolution was...

išgėrus

The coffee made my stomach feel a little better.

A cup of tea made her feel better.

išgirdus

...whose commercial choler rose at the report.

Her air of interrupted dignity freezes the harder at this greeting.

išnagrinėjus

...decided in favour of one of them after a careful consideration of the faults and merits of each.

An understanding of this distinction can be gained by considering a very simple experiment.

išradus

After the invention of...

But with the invention of writing a more durable medium was made available for 'encoding' language.

išsiuntus

...after his eviction from the United States.

išskyrus

This is so because the respective words, probably with the main exception of the dialectal ones, frequently change their status rather rapidly.

We displace all the points except those on the axis.

He is so quiet, except for the eyes.

All perfumes save iris come from Asia.

All but Vera went out.

Outside of Industrial Arts, he constantly got E's.

...bar one...

Working days, Sundays and Holidays excepted.

...save for those which... (išskyrus tas, kurios).

In theory, all EU countries (barring Britain and Denmark, which have an opt-out) are supposed to join the common currency.

Norway and Switzerland boast the highest incomes per person of any European countries, bar micro-sized Luxembourg.

ištyrus

Every language so far studied has proved on investigation to be a complex and highly developed system of communication.

A direct examination of the RNA labelled in metaphase-arrested cells has shown that synthesis of most nuclear DNA is inhibited.

An illuminating insight into the characters of the two men may be obtained by examining the parts which...

išvykus

So while they were gone on their honey-moon, he began the redecoration.

įžengus

With the ascension to the throne of Catherine II, the influence of Russia upon Poland began to make a decisive turn.

judant, judėdamas

The magnitude of the velocity varies during the motion of the particle.

juokaujant, juokaudamas

With much laughter and talking people began to dance.

"You stick to me and we'll have a coach", laughed Dronet (juokaudamas tarė...)

kalbant, kalbėdamas

You should never look at one woman when you're talking to another.

As she spoke, her eyes were bright.

... even while she was still talking.

When speaking of curves, we include the straight line.

The mouth had the expression at times, in talking and in repose, of one who...

English "morning" can be used in reference to any part of the day between dawn and noon.

In sociological terms, continuity is indispensable for group culture.

If that's the word to apply to water... (jei žodį galima pavartoti kalbant apie vandenį).

In the case of light waves and photons it was shown that...

In the language of the wave theory...

The only usual way to apply the word 'corned' is when speaking about 'beef'.

Speaking about the extermination of the Jews it must be pointed out that...

Apskritai kalbant: in general.

Atvirai kalbant: frankly, to be sincere/frank; to tell you the truth;

Bendrai kalbant: generally speaking; speaking very generally, we may say that...

With much laughter and talking people began to dance.

kartojant, kartodamas

By a continual repetition of this process we can trace the whole path of the motion.

keičiant, keisdamas

Major chemical changes are being effected with little or no modification of the crystal structure.

kepinant

All I did at first was drill under a blazing sun (saulei kepinant).

ketindamas

The Germans aimed at another Blitzkrieg intending to defeat the Russians within two or three months or in any case before winter.

He left in the car to go back to Gorizia.

With a view toward a further struggle against Turkey and a continuing augmentation and modernization of the Russian armed forces, the tsar sent fifty young men to study in Holland, Italy, and England.

With the intention of...

kylant

The potential energy increases with the elevation.

kintant

The density of the lines of force in space shows how the force varies with the distance.

An automatic resistance-control resistor is one whose resistance value changes automatically with a change in current and temperature.

klasifikuojant, klasifikuodamas

The number of distinctions one can draw in classifying the features of 'the world' is in principle infinite.

krintant, krisdamas

The body of greater inertial mass would move more slowly in falling than any other.

konsultuodamasis

in consultation with...

konvertuojant, konvertuodamas

As litai are converted to foreign currency to pay for imports, the monetary base will be reduced.

kovoiant, kovodamas

He ruled as grand prince from 1293 to 1316, and perished fighting the Teutonic knights.

kuriant, kurdamas

And such theories have been put to eminently practical purposes in the development of more efficient means of teaching languages.

kvèpuodamas

I lay without moving, hardly breathing.

laikydamas

With the stick in his hand he listened to the fading footfalls of the women and the dog.

There is a large open space in which there are walking two men holding between them a rigid pole.

They stood holding hands.

With one of the shoes still held in his hand he stood in a corner of the shed.

Holding that the literature of classical antiquity was the source of all 'civilized' values, they concentrated their energies on...

leidus

She had with the permission of her mother and father, indulged herself to the full.

lyginant, palyginus, lygindamas

The place was self-sufficient, modest in comparison with the empire around it.

When comparing the near-synonyms, the most important thing is to analyse their respective lexical meanings into single senses.

They concluded that in spite of all efforts Russia was not solving its problems either in terms of its own requirements or by comparison with other countries.

The most important thing is that the lexicographer must study the respective meanings comparatively.

When comparing near-synonyms, the lexicographer must not forget what has been said above about partial synonymy.

likus

...assessments to be finalised at least 12 months before the relevant term of office expires (likus ne mažiau kaip 12 mėnesių iki atitinkamos kadencijos pabagos).

manydamas

They had carried him back thinking him dead.

Believing that electrically charged particles of carbon were being ejected from filament, Edison decided to...

Arthur's workmates, believing that he had merely dislocated a joint, attempted to manipulate his leg back into place.

Holding that the literature of classical antiquity was the source of all 'civilised' values, they concentrated their energies upon...

The captain spoke pidgin Italian for my doubtful benefit (manydamas, kad taip man geriau).

matant, matydamas

...under the forewomen's eye.

I did not know whether or not to undress in front of him.

She was constantly pained by the sight of the white-faced ragged men who...

I think she was glad to see me.

Seeing a thing she would immediately set to inquiring how...

I walked toward it seeing it very clearly.

He would very soon observe that the other drivers display an observably uniform behaviour when seeing these lights.

Faced with the facts of the experiment we can hardly avoid drawing such a conclusion.

mąstydamas

Edison, pondering the strange currents within his lamp, went back to the problem and...

mėginant, mėgindamas

We must be prepared to face tremendous difficulties in the attempt to describe the other phenomena mechanically.

In the attempt to understand the phenomenon of nature...

Attempting to head off the revolutionary outbreak, the government instituted a number of reforms.

mažinant, mažindamas

A gas can be liquefied by means of a decrease of temperature.

miegodamas

She heard her breathing in her sleep.

mirus

She hasn't felt too healthy since my brother Allec died.

We disposed of this car when Maurice died.

Moreover, with his death the male line of the Romanovs came to an end.

He moved to assume the throne upon Gediminas' death.

The dynastic aspect stemmed from the fact that with the passing of Tsar Theodore the Muscovite ruling family died out.

mokantis, mokydamasis

Just these differences are one of the main obstacles one has got to cope with when learning a foreign language.

nagrinėjant, nagrinėdamas

In their analysis of words the Indian grammarians went well beyond what might be thought necessary...

There is no reason why he should not be guided by the same principle in his dealing with the homonyms.

We have said nothing about different styles that must be distinguished in dealing both with spoken and with written language.

naudojant, naudodamas

The countries attach primary importance to the efforts for further development of economy by effectively exploiting their tremendous material resources.

I carried out the reactions over a wide range of conditions using standard hydrothermal techniques.

In employing this focus, he should attempt to...

neatsigrėždamas

... she said without turning.

...he said without turning his head.

neatsisukdamas

... the old man said without turning.

neatsižvelgiant, neatsižvelgdamas

Susan was Grade Two – whether or not she had any money.

The doctrine of usage – a cardinal tenet often applied without serious regard for the equally important consideration of levels of usage – has provided convenient justification for...

nebandant, nebandydamas

She was listening without attempting to reply.

nedalyvaujant

The judge may also decide in the absence of the arrested person (sulaikytajam nedalyvaujant).

nedelsiant

immediately; instantly; without delay.

nediskriminuojant, nediskriminuodamas

...without discrimination based on sex.

negalédamas

Unable to become a native speaker of the target language, he may...

neigiant, neigdamas

In denying that all change must be for the worse, we are not of course implying that it must be for the better.

neįsivaizduodamas

We can think of force even without picturing a horse pulling a carriage.

neiškiriant

He preferred to think of people – even women – as honestly, frankly self-interested.

He would prefer to raid the latter's street-railway stock in combination with everybody else's – Simpson's and Butler's included.

nejudant, nejudédamas

I lay without moving.

He lay still.

nekalbant

Heat waves are common in European Russia and in much of Siberia, not to mention the deserts of Central Asia which spew sand many miles to the west.

This is far from being a complete list of the distinct branches, let alone of the individual languages.

He was making then and there eighty-six dollars, to say nothing of what his profit would be if he sold it at retail.

nekeičiant

The second trend calls for the establishment of a nation in continental U.S.A. without altering the present social system.

nelaukiant, nelaukdamas

pretty soon (nieko nelaukiant)

They were disturbed as to how they would return what they owed before the storm broke (nelaukiant kol...).

nelyginant

It seems like accelerated sequence in an old silent movie.

The classroom doors seemed experimental panels immersed in...

nematant

... when there was no one about to see (niekam nematant).

nenorédamas

The commander, unwilling to believe it, still held the defenders back from the frontier.

nepaisant, nepaisydamas

Yet, the native teacher cannot afford to shrink from the opportunity to speak in the target language, despite his limited fluency.

Notwithstanding the fact that...

But we realise that in spite of all the volumes read and understood we are still far from a complete solution... My father for all his mourning moved in the atmosphere of laughter.

Even though it was so late, old Eric's was jam-packed.

... very well pleased with himself, convinced, in fact, he'd shown Miss Parker that under his apparent carelessness he was as vigilant as a woman.

Regardless of the truth concerning details, there is no doubt that...

nepakeldamas

He nodded without raising eyes from the book.

Her sister, not looking up, took her hand and they sat there together.

nepasikeldamas

He took the note, folded it without rising from the bed.

nepasižiūrėdamas

Without another look he walked past her.

nepasukdamas

...Sam said without turning his head.

neprasilenkdamas

Only in this way shall we be able to describe the electric and magnetic phenomena in accordance with the law of conservation of energy.

nepriėmus sprendimo

In the absence of a decision by the Commission within this period, the national provisions shall be deemed to have been approved (Per šį terminą Komisijai nepriėmus sprendimo, nurodytos nacionalinės nuostatos laikomos patvirtintomis).

neprivaziavus

They spin to halt a little short of where they were stopped the first time.

nesant

In the absence of interfering mountain ranges, icy winds from the Arctic Ocean sweep across European Russia to the Black Sea.

...and commissioned Calpurnia to serve in his absence if she heard a sound of us.

The magnetic field of a current can exist without the testing pole.

I told him I called on you, when he was away.

nesididžiudamas

"No", returned Carrie without a touch of pride.

nesileisdamas į smulkmenas

without going into details we can...

nesiremiant, nesiremdamas

Each state of the language can be described on its own terms without reference to what it has developed from.

The native speakers of a particular language are able to learn their language without drawing upon any historical knowledge.

The whole path of the motion may be traced without further recourse to observational data.

nespėjus

...before receiving the order to stand up.

A sweeping introduction was forced upon him before he could explain his errand.

nesumerkdamas akių

She's been lying here all night without a wink of sleep.

nesuprasdamas

Rinaldi looked at me blankly.

Ignorant of the true nature of the phenomenon, he conceived the idea of using the novel lamp as a voltage indicator.

netardamas

He looked at me without a word.

netikėdamas

She looked at him with unbelieving eyes.

netrukus/neilgai trukus

In a little while.

neturėdamas

Let us now imagine the situation of a person who drives a car without a previous knowledge of the code of traffic signs.

But having no support among people, they had to give up.

"Um"; he replied for want of something better.

nežinant, nežinodamas

Unknown to Peter, the peace treaty of Travendal was concluded on the very day on which Russia entered the war.

Yesterday I wanted so much without knowing what.

Sam stopped uncertainly in front of her (nežinodamas, ką daryti).

Ignorant of the structures of the students' native language, a non-native teacher is likely to...

norint, norėdamas

To see whether the mechanical point of view can be applied, we must consider the following problem.

To understand these phenomena it is wise to begin with the simplest possible cases.

To find the position of the two points, we have to use transformation laws.

In this process the original concepts are often modified *so as to* advance the understanding of...

In order to understand better the mechanism of the wave let us consider an idealized experiment.

In order to characterize a force it is not sufficient to...

She says I've drunk myself into jaundice *so as not to* go back to the front.

He had a way of touching her hand *as if to* impress a fact upon her.

Eager (anxious) to apply the phenomenon he had uncovered, he conceived the idea of using the novel lamp as a voltage indicator.

She shook her head *in an attempt to* dismiss the whole affair.

Once he touched her hand *for emphasis* (norėdamas kažką pabrėžti).

Eager to distance himself from Allen's comments, he later issued a statement.

It is concluded that the large negative free energy change of the hydrolysis is not required *for* shortening or development of tension.

With the intention of...

nuskambėjus

Only here, on the last note, did I remember my father.

nušalus

The skin across the cheekbones was black with repeated frostbite (nekartą nušalus).

nusakant

One begins with the definition of the meaning of a word, and the following near-synonyms are put into contrast to it by a statement of the respective semantic features.

nustatant

Included among the issues in contention are the questions of whether controlled studies should replace empiricism in the determination of which drugs are put on the market.

The towns proceeded to play an increasingly significant role in Kievan politics, especially in determining what prince would rule.

padedant, padėdamas

But part of the Lithuanian gentry joined the Swedes, helping them to gain a foothold in Lithuania.

... during which he, assisted from time to time by his wife, played the Do-You-Know-So-and-So game.

padidėjus, išaugus

With a more extensive knowledge of languages that is now available.

paėjus

There were in the forest scarcely five minutes' walk away where you couldn't see as much as a house chimney.

paėmus

This practical significance of distinction is best made clear by taking my concrete everyday problem – for example, housing.

This can be explained by the example of the problem with which... (paėmus pavyzdžiu)

Taken on the whole, polysemy will always prove a hard riddle for the lexicographer (apskritai paėmus).

pagalvojus

William couldn't help a prim smile as he thought of Isabel's horror.

The news filled me with dread at the thought of reopening wounds that had scarcely begun to heal.

But at the thought of crying, it was as though...

The servant was handing me a glass of hot amber which the thought of drinking made my stomach twist away from in fear.

The thought of losing so much weakened him.

pakeliant

The winding of such a clock consists of elevating two weights (toks laikrodis užvedamas pakeliant du svorsčius).

pakrypus

He was greatly gratified by this turn of affairs.

paliečiant, paliesdamas

We bring electric fluid to the metal conductor by touching it with the rubber.

palaikydamas

The rule distorts competition by favouring certain undertakings.

palietus

A touch of the finger on the metal rod will bring them together (palietus pirštu, jie...).

panaikinus

The third part of Lithuania – Suvalkai was under jurisdiction of the viceroy of Poland and, after the extinction of Polish autonomy, the governor-general of Warsaw.

panaudojant, panaudodamas

The parties attach primary importance to the efforts for further development of economy by making use of the latest achievements of science and technology.

The second sample was examined by the same procedure.

Two pulverized meteorite samples were extracted with a mixture of benzene and methanol.

pasakius

Atvirai pasakius: If you want to know the truth; to tell you the truth.

Teisybę pasakius: true; to tell you the truth; actually.

Tiesą pasakius: as a matter of fact; well; to tell you the truth; in fact.

Tiksliai pasakius: or; or rather; to be exact.

Kaip jums pasakius: well; I don't know; let me see.

pasakodamas

Telling of their meetings with Russian railwaymen, the Australian trade unionists noted a very cordial and friendly attitude towards them wherever they had gone.

pasibaigus

At the end of a season.

After a pause...

Now that the war was over, everybody could...

When the show was over, he...

At the conclusion of the NAS study, the panellists said that...

But with the end of the Polish war in the autumn, the Red Army concentrated again on the southern front.

pasibeldus

... after doors had opened to their knock.

pasigirdus

At its first sound, mother...

... whenever he heard anyone shouting "special".

pasikliaudamas

Peter noted rashly, underestimating the enemy and relying heavily on the problematic support of the vassal Ottoman principalities.

pasinaudojant, pasinaudodamas

With the help of Newbon's law we can...

We settle all such questions by the use of a thermometer.

He tried to describe the action of two electric charges only by concepts referring directly to the two charges.

Using the example of the pulsating sphere we can introduce two general physical concepts, important for the characterisation of waves.

Taking advantage of the weakness of the "Commonwealth", Swedish armies, in 1655, invaded parts of Lithuania.

The application of this principle may be illustrated by means of a famous analogy used by de Saussure.

This can be made clear by an example (pasinaudojant pavyzdžiu).

The clocks are synchronized by (with) the help of signals.

The motion may be described and predicted by the aid of mathematics.

pasirašius

With the signing of the Brest-Litovsk treaty, the war came to an end for the peoples.

pasiremdamas

Let us discuss the problem on the model of the traffic signs.

pasitraukdamas

What they did not plunder or destroy while they occupied Lithuania, the Nazis destroyed in retreat.

pasiūlius

At my mother's suggestion I once enrolled.

patarus

Act on sb's advice.

pavalgius

After dinner (breakfast, etc.).

pažindamas

With our knowledge of the general development of European culture, we have little difficulty in recognizing...

pasižiūrėjus

*Strange to say, he finds the sight of his blood cheering (pasižiūrėjus ... jam lengviau).
...and after an hour of slides, illuminating cattle diseases, I would sweat ...*

pažvelgus

*But I caught my breath, as I looked at it, remembering suddenly ...
Instead, I was going into a world that even from my first brief glimpses filled me with excitement.*

perduodant

Further transference from the secondary to a tertiary substance is also possible, as, for instance, in the transmission of messages by teleprinter.

pereinant

... when passing from one CS to another.

pietaujant

*He used to laugh so hard at something he thought of at the dinner table that...
When dining, it was a source of keen satisfaction to him to know that...
At dinner.*

planuojant

She was deeply involved in the planning and the writing of three home-economics textbooks (aktyviai dalyvavo planuojant ir rašant...).

plečiantis

Tradecrafts, and manufacturing grew, although slowly, with the expansion and development of the Muscovite State.

pradedant, pradedant ... baigiant

Everything from the silver cigarette-boxes to the inlaid ashtrays was new.

Simply everything is running down the stiff cliffs into the sea, beginning with butter.

To be sure, other factors, ranging from the economic backwardness of the country to its position as a great power in Europe, have proved to be of major importance.

pradėjus

Russian natural resources, since they began to be developed on a large scale, have added immeasurably to the strength of the Russian state.

praėjus

Some time later.

After some time.

Three days later.

After four seconds.

prasedant

...before the war (prieš prasedant karui).

praslinkus

At the end of that time.

...three weeks after their return.

In five months he reappeared...

And so, after a few weeks of exceedingly trying experiences...

His chance came about six months later.

prašant

At the request of the streltsy, the Boyar Duma declared Ivan Senior tsar.

pridedant

It can be moved downward by adding weight.

priešpastatant

The distinction is sometimes drawn by opposing 'historical' to 'descriptive'.

The lexicographer will be well advised to study the words which have some connotations always in contrast to their connotatively colourless counterparts.

pripažįstant

It received the Order for heroism in recognition of its role in the struggle to liberate Lithuania.

prireikus

if necessary; when that was necessary.

prisiversdamas

Forcing a smile to his lips, he looked at his mother.

pritariant

Suddenly, without a warning, on October 9, 1920, with the connivance of foreign powers, the Poles invaded the Eastern part of Lithuania.

prižiūrint

...where three-hundred-pound bags were weighed into the government bonded warehouses under the eyes of United States inspectors.

He was entrusted for over a decade with the handling of Britain's foreign policy, although, to be sure, he worked under the close supervision of the Commission.

protestuodamas

Workers all over the empire demonstrated in protest.

pusryčiaujant

At breakfast, at the breakfast table, during breakfast.

racionalizuojant, racionalizuodamas

At the same time, by this rationalization of the division of labour, the native teacher can help...

radus

His surprise at finding the supervising principle in charge was evident.

rašydamas

When writing to advertisers please mention that you...

Writing in The Economist in 1993, John Major, then Britain's prime minister, derided efforts to form a single currency as having 'all the quaintness of a rain dance and about the same potency.'

reikiant

Kaip reikiant: properly; very well; really.

rekomendavus

On the recommendation of the Committee, the Oriental Institute of the Academy of Sciences of the Czech Republic accepted the task of preparing the book.

rekonstruojant

Apparently the successes scored in the reconstruction of the railway transport can be partly accounted for by the care of the trade unions.

remdamas, remiant

Now they took an open step in support of the new regime.

under the sponsorship of...

under the aegis of.

remiantis, remdamasis

On the basis of these six words, we can say that...

They claim large areas of this territory on the grounds that in the remote past they were part of China.

But if the lexicographer decides, on the strength of the theoretical arguments discussed above, not to distinguish them, he will be quite within his rights.

Many historians speak on good evidence, of a Lithuanian-Russian state.

To construct a theory of language-change on the basis of the principles of the exact sciences.

It would be wrong to assume, on the strength of this example, that the English lexical unit "aurora borealis" has such a meaning.

On this assumption, occurrence of d could be explained by the following law:...

An attempt was made to justify the inclusion of abstract elements and embedded sentences on syntactic grounds.

The major purpose of the analysis was to describe the experience of those engineers who were laid off during 1963 to 1965 employment crisis in the California defence industry, based on their responses to the questionnaires.

The influence of analogy can be illustrated by reference to a certain class of nouns in Latin.

It is no longer possible to explain their state in terms of abstract principles.

It is possible to answer this question from certain measurements of the Brownian motion of a suspended particle.

The same data can be obtained in different ways, starting from quite different clues.

rengiantis, rengdamasis

Consumers are hoarding and stockpiling in preparation for year-end (kaupia atsargas, rengdamiesi metų pabaigai).

It would be illusory to think that or even postulate that the lexicographer could or should produce studies like the quoted one as a by-product of his own, lexicographic work, or in the way of preparation for this work.

They spent the next year in preparation for a great campaign as well as in devastating and conquering some additional Russian territories.

rizikuodamas

They meddle at their peril, however (kišasi rizikuodami pakenkti sau).

sakant

Apskritai sakant: in general.

Atvirai sakant: if you want to know the truth.

Kitaip sakant: in other words; that is; i.e.; or to put it in different terms.

Taip sakant: Therefore, each entry must be, so to say, self-contained.

But they are based as it were on one idiolect.

So to speak: as you might say; sort of.

Teisybę sakant: if you want to know the truth; in fact; as a matter of fact.

Tikrai sakant (teisingiau sakant): rather, I mean.

Tiksliu sakant: more exactly; more precisely; or rather.

Trumpai sakant: briefly speaking.

Trumpiau sakant: more briefly; in short; briefly.

Žodžiu sakant: in other words.

samprotaudamas

In their speculations about the origins of human language many linguists have suggested that...

sekdamas

Following Hegel, Marx and Engels postulated a three-step sequence of change.

Following the lead and the organizational pattern of the Monastery of the Caves near Kiev, monasteries spread throughout the land.

sėdėdamas

Ronello, sitting behind the wheel, was looking through the pockets of the sergeant's coat.

The orderly was listening behind the desk (sėdėdamas už stalo).

"Are you married?" he asked from the bed.

Carrie in her room that evening was ... (sėdėdama savo kambaryje).

siekiant

Our action in seeking a new relationship with the People's Republic of China will not be at the expense of old friends.

... who can help him substantially both in business and in his ambition to occupy a place on the Council.

He was hardly touched by any of the muck one's forced to wade through to get what one wants.

skaičiuojant

If his knee still touched the floor at "ten" he was considered "down".

spaudžiant

Under pressure from angry tenant organisations, councils are saying they will refuse to operate the Bill.

spėjant (darant prielaidą)

How can it be accounted for mechanically? Apparently only by assuming some interaction between ether particles and matter particles.

sprendžiant

Their role in solving major problems of world politics has grown immeasurably.

Sprendžiant iš: It doesn't sound good, from how you describe it.

Boo was about six-and-a half feet tall, judging from his tracks.

...and I said yes to everything quite convincingly, to judge from Brown's satisfied expression.
iš visko sprendžiant: as far as she could tell; to all appearance.

Sprendžiant iš pažiūros: by the look of it.

stebėdamas, stebint

By observing the actual situations he would no doubt be able to reach the generalising conclusion.

When observing the extralinguistic world, we can conceive some spheres of it as connected.

Thus, many students can gain genuine reassurance from their observation of the native teacher's ability to converse with a foreigner in the language they are struggling to learn.

Examination of the position of one suspended particle reveals the fantastic form of its path (stebint ... galima pamatyti...).

stebėdamasis

...he whispered in a soft, wondering voice.

Stengiantis, stengdamasis.

In our endeavour to understand reality we...

Then I went back to sleep trying to stay outside of my dream.

American and European companies have fallen over each other in their eagerness to sell the latest surveillance gear and software to China and Saudi Arabia.

Attempting to head off the revolutionary outbreak, the government instituted a number of reforms.

And, in making a greater effort to speak, his students will also find their fluency increasing.

Modern capitalism, with persistent endeavours to integrate the trade Union and labour movement into its structure, seeks to disguise itself behind...

stiprinant

The adoption of this code will play a major role in the further strengthening of law in the field of labour relationships.

Unbending loyalty to its principles provides a guarantee of success in consolidating the positions of the State.

studijuojant

A depth revealed only by careful study.

sudarant, sudarydamas

The methods used in setting up language-families...

This is a fact of really vital importance, mainly for the compilation of a monolingual dictionary.

...in constructing the differences of two positions.

A magnetic pole exists only in connection with another magnetic pole, forming a dipole.

The lexicographer usually tests their statements by the construction of contexts or whole sentences.

sudarius

After the conclusion of a treaty with Lithuania in 1408, a number of princes switched their allegiance from Lithuania to Moscow.

The contract having been concluded, UNESCO has not failed to aid the work on the book's preparation.

sugrįžus

...as if thankful for the happiness they feel for her safe return.

sujungiant

A potential difference between two conductors can be quickly nullified by connecting them with a wire.

sukant, sukdamas

Now let us gradually change the position of one of the crystals by rotating it.

suprasdamas

Realising he is an example whose attitude will inevitably be mimicked by his students, the native teacher will...

susidarius

I wish you would see what you can do with this condition (susidarius/esant tokiai padėčiai).

susimildamas

Please, don't brag.

suskambėjus

At the sound of the gong, the uproar began.

sutelkiant/sutelkus (dėmesį)

The present book intends to discuss lexicography in its broad aspects, but with a concentration on monolingual and bilingual dictionaries.

The whole situation being focused on the immovable, the word was taken as if it referred to the building.

sutemus

After nightfall/dark.

sutriuškinus

Since the rout of fascism...

svarstydamas

She had forgotten, in considering the result of her day, that he might come.

šypsodamasis

He spoke slowly, smilingly, trying to recapture a very old picture.

Isaac got up and moved toward Lanny, a friendly welcoming smile on his face.

šnekant

Atvirai šnekant – to tell (you) the truth; frankly; to be (perfectly) frank; if you want to know the truth.

Tarp mūsų šnekant – between ourselves, between you and me.

taikant, taikydamas

This group was set up, along with five other such bodies, on the basis of the Russian-Canadian agreement on cooperation in the application of scientific and technological achievements in industry.

However, when applying this research pattern to the moon and the planets, one is confronted with another problem.

...the first great difficulty in the application of our general philosophical point of view.

Its application leads to simple explanations of many facts ... (taikant jį, galima paprastai išsiaiškinti ...).

Thus, rather than attempt to do the impossible – to give equivalents as was done under that translation method now largely discredited – the native teacher can try..

This method dispenses with any exact knowledge of initial states (taikant šį metodą, nereikia...).

tapus

Since Henry had become teller, the family had acquired a piano.

tariant, tardamas, tarus

Some are inclined to interpret it in more or less psychological terms, assuming that there are mental processes involved in the situation.

There was a quaver in her voice as she said this.

At those last words something strange darted into Bertha's mind.

In the words of Clark Clifford, former Secretary of Defence...

Kitaip tariant – I mean; in other words.

Trumpiau tariant – briefly speaking; to make a long story short.

The facts are explained by saying that...

All such phenomena can be explained by the assumption that...

teikiant

The many-sided tasks of creating a market economy in each of our countries are easier to solve with mutual help and support.

temstant

In the dusk; at dusk.

tesirūpindamas

We shall try to reconstruct the line of progress logically, without bothering too much about chronological order (mažai tesirūpindami).

tikėdamasis (vildamasis)

... and he had taken more interest in the details of the proceeding than he otherwise would have done, in the hope of calling her forth to action again.

He is supposed to speak for his school, his teachers and pupils, hoping to achieve for them the resources essential for providing the best possible elementary education.

tirdamas, (be)tiriant

While examining the forms of these particles, I observed...

The future study of optical phenomena will reveal its structure (Toliau betiriant optinius reiškinius, paaiškės...).

In the thirties the cyclotron was of major importance in the exploration of the nucleus.

tylėdamas

For a while they ate in silence.

Carrie sat still, looking out.

tyrinėjant, tyrinėdamas

Although many of the solutions have proved temporary and superficial in the light of further research.

tobulinant, tobulindamas

And such theories have been put to eminently practical purposes in the development of more efficient means of teaching languages.

The governments attach primary importance to the efforts for further development of economy by improving the forms and methods of management.

traškėdamas

The crackling flames leaped up at the darkness.

trindamas

By rubbing with flannel we separate them.

...the old man said, rubbing his hands.

triumfuodamas

With an air of triumph.

trokšdamas

Ignorant of the true nature of the phenomenon he had uncovered but eager to apply it, he...

trūkti

To acquit of all charges for lack of evidence

turėdamas, turint

With only a rough outline of what they wanted to do, the teachers felt their way by means of...

Having few guns, they armed themselves with axes.

With our present knowledge of that history there is no need to bring in the Norsemen to account for the flourish of Kievan society and culture.

A business which involved no risk as long as one had capital.

I think he's done extremely well, considering the limitation of space (turint galvoje).

tvarkant, tvarkydamas

By judicious management and improvement, it might be made to pay more.

In his conduct of state affairs Nicholas I often bypassed regular channels, and...

tvieskiant

Adolescent boys press forward under the glowing overhead globes.

užsimerkus

He did not want to lose the sense of repose that closed eyes gave.

With one's eyes closed.

užsiminus

At the mention of street railways his impassive countenance underwent a barely perceptible change.

vadovaudamasis, vadovaujantis

Proceeding from the fact that...

Proceeding from the interests of the struggle for consolidation of world peace, we confirm our readiness to...

The governments became convinced that it is possible to make progress only by being strictly and consistently guided by the rule of law.

vadovaujant

But working under him was always a strain.

In 1719 the church at Krefelt, under the leadership of Peter Becker, came to...

valdant

Rapid and violent changes, as under Peter, were discontinued.

The Time of Troubles reduced these numbers, but with the reign of Michael the influx of foreigners resumed.

During the reign of Elisabeth I...

In the Moscow Kremlin itself the construction went on, although the most important work had already been done in the reigns of Ivan III and Basil III.

valgant, valgydamas

Isabel's friends could hardly go sneaking up to the nursery at the children's mealtimes.

The baby oughtn't to be changed hands while she's eating.

... one of the sergeants said eating his cheese and drinking a cup of wine.

vertinant, vertindamas

In appraising the growth of interest in the theory we cannot overlook the pioneering role played by...

vartojant

The distinction is intended to eliminate an ambiguity in the use of the word "language".

važiuodamas, važiuojant

I was so sleepy I went to sleep three times coming here from Plavi.

Passing where the shells had landed I avoided the small broken places.

On the way to the theatre, we...

I can even read on a train at night.

I sat next to her once in the bus from Agerstown.

On his way to the station...

When he was on his way to meet her...

Even when we were on a bus, she wanted...

veikiant

The expanding flux of universal substance broke up into immense gas clouds, and within these, gravitational attraction condensed balls of gas (veikiant traukai).

... by submitting electrons to the action of very strong fields.

(antra) vertus

On the other hand.

After all.

Yet again.

vykstant

But with the continued sabotage of the talks in Paris, the renewed bombing near the border seemed another attempt to bring pressure on this small country.

It was while the war was on that his first great opportunity came to him.

žengiant

That has been a source of joy and excitement in the oftentimes painful advance of science (dažnai sunkiai žengiant mokslui į priekį).

žinant, žinodamas

Knowing the initial velocity and its change, we can...

žiūrint, žiūrėdamas

The girls went away looking at their silhouettes.

She smiled into his eyes (žiūrėdama jam į akis).

Lanny said, keeping his eyes averted (žiūrėdamas į šalį).

They laugh like hyenas in the movies at stuff that isn't funny (žiūrėdami filmą).

...she said tentatively (žiūrédama, kas bus toliau).

One got dizzy watching people sit down and stand up.

It gave Miss Moss a queer feeling to watch it (žiūrint į ją...)

It fidgets me something dreadful to see her.

From the point of view of the lexicographer, the whole field of different styles belongs to the category of connotation.

I was thrown into the company of a most fascinating creature – a real goddess in my eyes.

She could not repress her delight in doing this little thing which, to an ordinary observer, had no importance at all (iš šalies žiūrint).

We must not forget that the lexicographer is doing scientific work, but that he publishes it for users whose pursuits are always more practical, at least as regarded from his own point of view.

Whether we say that a word like “to die” has, in comparison with “to peg out” no connotation or whether we say that it has a neutral one, is, considered from the point of view of lexicography, irrelevant.

Such a force either increases or decreases the velocity according to whether it acts in the direction of motion or in the opposite direction.

As seen under the microscope, the development of carbonate phases is unmistakable.

Through her half-closed eyes the whole row of people seemed...

Under a microscope it looks just like a Christmas ball.

This is his life, seen from above.

But seen sideways her waist is strikingly small.

žlugus

Although in the Time of Troubles, with the collapse of the central government, the elective principle appeared.

After the collapse of Kiev, no ecclesiastical centre immediately emerged to replace it.

After the Kornilov threat collapsed, they retained the preponderance of military strength in the capital.

žvangtelédamas

The elevator passed these floors with a click each time.

žvelgiant

In retrospect (žvelgiant atgal), it looks as if both the proponents and opponents of welfare reform overestimated its likely impact.

žvilgterėjus

A glance at the dotted vectors of the last two drawings shows this point clearly (žvilgterėjus į ..., tai iš karto paaiškėja).

Dalija Tekorienė

LIETUVIŲ KALBOS PADALYVIŲ IR PUSDALYVIŲ
ATITIKMENYS ANGLŲ KALBOJE

Užs. Nr. 99. Tiražas 200 egz.
Maketavo ir spausdino UAB „Lodvila“
Sėlių g. 3A, LT-08125 Vilnius
www.lodvila.lt